

**Og Sulat ni Paul dia sog
Poktanudanan ditu' sog
Roma
Og Piuna Talu' pa'ali sog
Sulat ni Paul dia sog
Poktanudanan ditu' sog
Roma**

Og tugyu nog sulat ni Paul koni nog posungu' sog poktanudanan dia ni Isus nog ditu' sog Roma, bagun mosimpan og pikilan nilan mangka si'oy ion angoy monumbaloy ditu' sog Roma. Og pikilan non mobonobon pa ion mokpanad dia sog poktanudanan ditu' mangka si'oy ion pogdayun ditu' sog bansa Gispaniol dunut og tabang nilan dianon. Sog sinulat non ini, inustal non og sabut non pa'ali sog tud dia sog motud nog tanud bu og polomotadon dun nog mogbala' dia sog kotubu' nog poktanudanan. Og sinulat ni Paul koni, og kumpungan nog gustalan non nog Guksugan nog Gomba'is pa'ali dia ni Isukristu.

Sog tolipunan nog sulat non, mitubus non soginaoy og poktanudanan ditu' sog Roma bu tolu'oy og kopogyakin non dianilan, tinalu' ni Paul og titik nog sulat non koni: Og Gomba'is nog Guksugan og mikposun dun bog olo og bianan nog Mikpongon nog boya'an motiguli' og gotowanan dianon. Motiguli' ilan dianon bianan da sog kopongandol nilan dia sog Mikpongon.

Tubus nitu', inustal ni Paul pa'ali sog titik nog sulat non koni. Og gustalan non dun ma' nini: Og glam nog gotowanan, da' bigya' og Hudyu otawaka kona' Hudyu, sumboy motiguli' ilan dia sog Mikpongon. Po' og glam nilan, lunsan ilan pigboya'an nog dusa. Og gotow motiguli' sog Mikpongon bianan dia sog kopongandol non dia ni Isukristu.

Tubus nitu', inustal non nog sabap sog kotiguli' nog gotow dia sog Mikpongon, kongonan ion nog bogu kotubu' bianan sog kosolabuk non dia ni Isukristu. Bu inustal non bog olo bayu'bayu' nog polomotadon nog bogu kotubu' koyon. Og poktanudanan, moglogomigus ilan na nog Mikpongon bu ginawon ilan na nog Bolakat nog Mikpongon dia sog baya' nog dusa bu patoy asta sog da' kopus non.

Dia sog kopituluanan 5-8, pigustal dosop ni Paul og tugyu nog botad kitu' nog miktidu dia sog Mikpongon, bu og kopogbaya' nog Bolakat nog Mikpongon dia sog kotubu' nog poktanudanan. Tubus nitu', migustal ion bog olo og mogandun kopoksamasama nilan modukakit nog bansa Hudyu otawaka kona' og Hudyu dia sog kogawon nog Mikpongon sog gotowanan tidu sog baya' nog dusa. Og doksu'an nog gustalan ni Paul dun, og kopomungyas nog bansa Hudyu dia sog Pogbaya' nog si Isus dumalan sog glegan nog Mikpongon sog kogawon non dia sog gotowanan. Po' bianan dion og tulung nog Mikpongon dia sog glam nog gotowanan nog ion non ion si Isukristu. Bu og tud ni Paul dun nog og Hudyuanan koyon, ondi' ilan da ion kobon non momungyas dia sog

Pogbaya' nog si Isus. Og glutokan nog sulat ni Paul koni pa'ali sog kotubu' nog poktanudanan bog olo sumboy motongow sog glangkalangka nilan, labi na og kopokilolamoy nilan.

Dinoksu' non og sulat non koni bianan sog soginaanan non sog poktanudanan dia sog Roma bu og sanglit non dia sog Mikpongon.

1. Og bokna bu og titik nog sulat koni, 1:1-17.
2. Og bololaga' dia sog gotow nog motabang ilan tidu sog baya' nog dusa, 1:18-3:20.
3. Og bianan nog Mikpongon tumabang dia sog gotowan, 3:21-4:25.
4. Og bogu kotubu' bianan sog kodukakit dia ni Isukristu, 5:1-8:39.
5. Og pikilan nog Mikpongon pa'ali sog bansa Hudyu, 9:1-11:36.
6. Olo sumboy og polomotadon nog poktanudanan dia ni Isukristu, 12:1-15:13.
7. Og doksu'an nog sulat bu og dili ponogina ni Paul, 15:14-16:27.

¹ Akon si Paul og mikpoit nog sulat koni, og sosoligan u ni Isukristu bu pinili' u nog Mikpongon nog sosugu'on u dosop ni Isukristu. Bu siniboy non akon mogustal pa'ali sog Gomba'is nog Guksugan nog miktidu dianon. ² Og pigolong koni nog Guksugan, pa'ali sog bata' non og Kounutan ta nog si Isukristu nog pinasad non kobon nitu' bianan sog polomolatasan non kitu'. Bu sinulat tanan itu' dia sog Kitab. ³ Pa'ali sog dili glawas non nog ginungod, ion miktidu sog pangkat ni Apu' Dabid kitu' kobon nitu'. ⁴ Bu pa'ali sog kodiwata non, pitampal bianan sog

Bolakat nog Mikpongon nog ion doda' og dili bata' nog Mikpongon bu togo baya' ion sabap sog pitubu' ion puli'. ⁵ Dadi, bianan dia ni Kristu, tinulung u nog Mikpongon bu inimung non dosop akon nog sosugu'on non mongonggat nog gotowanan sog ainain nog binonsaan nog kona' Hudyu nog tumud bu mokokunut dianon bagun da posisaya' kopotas og ngalan nog Mikpongon dun. ⁶ Bu amu si'oy dion sog koliwagan bonua nog Roma, misunu' amu dosop konggat sumo-labuk dia ni Isukristu. ⁷ Dadi, sa'an ini pinoitan ku amu nog surat koni dion, ain og kilolatan na nog Mikpongon bu inonggat mampu' dia sog pigotowan non.

Og tulung bu kotikna' nog pomikilan mongon daniu tidu sog Gama' ta nog Mikpongon bu sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Landu' koleg ni Paul mangoy sog Roma

⁸ Sog tigana', posolomatan ku og Mikpongon dia sog glam niu bianan dia ni Isukristu po' sabap sog bontugan niu nog migdongogan sog ainain nog bonua pa'ali sog kopagon nog kopongandol niu dianon. ⁹⁻¹⁰ Bu kotoksi'an dosop nog Mikpongon nog dia amu kobon non sog glam nog gyakin ku. Pitigbung u pikilan ku moginang nog ginang nog tinugdak non dianakon nog mogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu. Bu sog gyakin ku og pingoni u bosia dianon nog numun koni kumboyon non na akon nog mokodopot u dion niu. ¹¹ Po' landu' glegan ku bosia moktongow daniu dion bagun amu dosop kotulan nog binogoy kitu' dianakon nog

bogoy dia sog kinodiwata, bagun da pododungag kopagon og kopongandol niu. ¹² Somo' ita da, mogdinolo'isogoy ita niu sog kopongandol ta sog Mikpongon.

¹³ Pigilugan, bagun niu kosunan, tatap u na bosia ompikil mangoy dion niu, tibua, ngon kionnga'an ku. Sa'an itu' bosia mangoy u dion, bagun da dumakol og tumud dia ni Isukristu. Po' ma' nitu' dosop og kibianbianan nog duma gotowanan po' sabap sog kopogustal u dianilan, miimung dinumakol ilan. ¹⁴ Po' og polosuku'an ku dia sog Mikpongon og mogustal nododa' nog Gomba'is nog Guksugan dia sog glam nog gotowanan pa'ali dia ni Isukristu, sog kobuki-dan otawaka sog gotow dibaba', bu minsan sabutba'asa otawaka da' sabut non. ¹⁵ Dadi, sa'an itu' mongatas u dosop mogustal nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu asta daniu dion sog koliwagan bonua nog Roma. ¹⁶ Po' ondi' u mosipog nog Gomba'is nog Guksugan koni, po' bianan dini motongow og pagas nog Mikpongon sog kogawon non nog gotowanan tidu sog dusaanan, minsan sima og tumud bu mongandol dianon, tigana' sog gotow Hudyu mangka sog kona' Hudyu. ¹⁷ Dia sog Gomba'is nog Guksugan koyon pitampal bog olo og kopokpodulus nog Mikpongon sog gotowanan dianon, bianan dia sog kopongandol nilan tidu sog tolipunan asta sog doksu'an. Po' sinulat sog Kitab nog ma' nini, "Og gotow nog midulus, motubu' bianan sog kopongandol non."*

* **1:17** 1:17 Habakuk 2:4b

Polihola'on nog Mikpongon ain moginang nog sinoitan

¹⁸ Dadi, pitongow na og glolingit nog Mikpongon dia sog gotowanan koyon nog migloko-hinangan nog sinoitan bu ondi' mondok sog Mikpongon. Po' bianan sog kohinangan nilan koyon, dinugba'an nilan og motud pa'ali sog Mikpongon. ¹⁹ Po' og Mikpongon, pitampal non na dia sog glam nog gotowanan sog ain goktob nog mosabut nilan pa'ali dianon. Dadi, kisunan nilan na bosia pa'ali sog Mikpongon. ²⁰ Po' miktidu pa sog kopokpongon nog dunya, mitongow na og di' bosia kitu' motongow pa'ali sog Mikpongon nog ma' nog pagas non nog da' kopus non, bu olo bayu' nog kodiwata non. Po' pitampal na dia sog piongonanan non. Dadi, da' na og da'awa nog gotowanan koyon nog di' ilan mokopoktamuy dia sog Mikpongon.

²¹ Po' minsan si'oy kisunan na nog gotowanan pa'ali sog Mikpongon, da' nilan ion songlitoy nog ion og Mikpongon otawaka da' nilan ion posolomatoy. Suga'id non, og pikilan nilan miimung tanan nog da' doksu' non boya'an modolom na pomikilan nilan dun. ²² Balu' nilan dun ompantas na pikilan nilan, saka miimung ilan tanan nog gumowon dun. ²³ Po' kolele nog moktamuy ilan dia sog Mikpongon nog di' kolobian, sokali' ilan miktamuy sog saga glodawananan nog gotow, otawaka og manuk-manuk, otawaka og mamakmamak nog saka da' tanan og ginawa nilan. ²⁴ Dadi, sabap sog kogumow nog gotowanan koyon, pitiangan ilan nog Mikpongon dia sog glegan nilan koyon

moglokohinangan nog sinoitan nog ma' nog mikpoginang ilan nog kosipogsipog sog glawas nog дума nilan nog boya'an miimung ilan na mama' nog da' sagnat nilan. ²⁵ Po' og motud nog miktidu sog Mikpongon, sinuklian nilan nog gloput. Po' kolele og Mikpongon tomuyon nilan, sokali' piktamuy nilan bu pigodaban nilan, ain og piongon non. Sumboy bosia og Mikpongon da og poksonglitan ta asta sog da' kopus non. Amen.

²⁶ Sa'an itu', potiangan ilan nog Mikpongon moginang nog glegan nilan kitu' nog kosipogsi-pog. Po' minsan og kolibunanan nilan miksop na botad nilan kobal nilan mogbabal nog pakasi libun nilan. ²⁷ Og kolokianan si'oy, binolong nilan dosop og gleg nilan sog kolibunanan. Suga'id non, sinuklian nilan nog landu' og gleg nilan sog pakasi laki nilan. Po' mikpogbabal ilan dosop nog pakasi laki nilan boya'an minuli' dianilan og kohinangan nilan koyon nog mokolaton.

²⁸ Dadi, sabap sog kona' bololaga' dianilan og sabut nilan pa'ali sog Mikpongon, pitiangan ilan na nog Mikpongon dia sog pikilan nilan koyon nog da' sagnat non. Dadi, ininang nilan ain di' kitu' bosia molongas inangon. ²⁹ Dadi sa'an itu', miponu' ilan nog glam nog gininisan nog ginang nog sinoitan nog ma' nog mokpoktungkag, og mabak, bu mikpoksasow ilan. Po' miponu' ilan nog gimaan. Bu og polomunu' ilan, og bolobigyakan ilan, bu mosina ilan. Bololibak ilan, ³⁰ bolotiboton ilan, pikongitan nilan og Mikpongon, bu da' botad nilan. Mokpotaspotas ilan bu mogbugalbugal. Monontong ilan tanan nog ain og ginang nog sinoitan, bu ondi' ilan

momilang sog mokogulang nilan. ³¹ Ondi' ilan moto momikil, bu di' ilan kosoligan. Da' glolat nilan otawaka glanggung nilan sog pakasiotow nilan. ³² Mosabut nilan da bosia nog midulus og po'atan nog Mikpongon nog simasima og moginang nog kohinangan koyon nog sinoitan, sumboy nododa' matoy. Minsan si'oy misabut nilan na og po'atan kitu', kobon non og ponginangon nilan mokolaton da. Bu kona' tibua nitu', suga'id non, kosu'atan ilan dosop sog ain mokopoginang kitu' dun.

2

Modulus og kopomolihala' nog Mikpongon

¹ Dadi, amu og mongukum nog duma gotow, da'idun na og da'awa niu dun. Po' minsan olo sinila' niu kitu' dianilan, mosugat amu dosop dun nog kosila' niu kitu' dianilan. Po' ain bakan sila', mototugu ion tanan moginang dun. ² Tibua, kosunan ta da og sosuku gotowanan nog mikopoginang nog mokolaton nog ma' nitu', ukumon da nog Mikpongon. Bu kosunan ta dosop og kopolihala' non dun dumalan da sog motud. ³ Dadi, bila amu og sagaotow da mongukum sog duma gotow nog mikopoginang nog molaton, saka amu si'oy mikopoginang dosop dun, di' amu ta' buan mosugat dosop nog polihala' nog Mikpongon? Balu' niu mokoPONANGKIS amu ta' dun? ⁴ Dadi, sumboy ondi' ta da bibason og mosolag nog glolat non, og glanggung non, bu og ponutus non dianita. Po' kisunan niu da bayu' og tugyu non kitu' bagun da moglila' ita

dianon nog boya'an mosop og pomikilan ta.
⁵ Tibua, sabap sog kotogas nog pikilan niu, bu sabap sog di' niu kumboy sapon og pikilan niu, mogdungag og polihala' nog Mikpongon diani. Po' bila matong gondow kitu', potongowon non diani nog motud doda' og kopomolihala' non.
⁶ Po' tumbasan nog Mikpongon og gotow sog ain miinang non. ⁷ Dadi, ain og monamal moginang nog polomotadon koyon nog kosu'atan og Mikpongon dun, kobogayan ilan nog kotubu' nog da' kopus non. Po' og ma'ana non, og pogopason nilan bagun ilan potason, bu dongya'an nog Mikpongon, bu og kotubu' kitu' nog da' kopus non. ⁸ Tibua, ain og mokpotaspotas nog dili glawas non, bu tinolikudan non na og motud pa'ali sog Mikpongon mangka ion pokokunut sog ain ginang nog sinoitan, og tumbas dun dianon og polihala' bu glolingit nog Mikpongon. ⁹ Po' minsan sima otowoy og moginang nog ginang nog sinoitan, tigana' sog gotow Hudyu mangka sog kona' Hudyu, og doksu'an non og sinsaan bu og susaan. ¹⁰ Tibua, ain og moginang kitu' nog gomba'is dia sog Mikpongon, potason non ilan, bu dongya'an non ilan, bu ngon kotikna' nog pomikilan nilan, minsan sima otowoy og gotow Hudyu otawaka kona' Hudyu. ¹¹ Po' og Mikpongon, da' pogbigya'on non sog glam nog binonsaan.

¹² Dadi, og gotowanan nog kona' Hudyu, da' ilan kobogoyoy nog Botad kitu' nog pibian dia ni Muses. Sa'an itu', bila lo'aton ilan sabap sog dusaanan nilan, kona' po' da' nilan kunut og Botad kitu'. Tibua, og gotow Hudyuanan,

kibogayan ilan nog Botad kitu' nog pibian dia ni Muses. Dadi, og polihala' sog dusaanan nilan sumboy dumalan dia sog Botad kitu'. ¹³ Po' bila og gotow monginongog tibua nog Botad kitu' saka da' non unutoy, ondi' mimung modulus dia sog motaan nog Mikpongon. Suga'id non, ain mokokunut dia sog Botad kitu', kingolanan nog Mikpongon nog ion midulus. ¹⁴ Po' ain kona' Hudyu, bila og polomotadon nilan mama' nog miunut sog Botad kitu' nog minsan da' ilan si'oy kobogoyoy dun, og ma'ana non, misabut nilan da bog olo molongas otawaka og molaton nog polomotadon. ¹⁵ Po' inunut nilan og botad kitu' nog donsama' na sinulat dia sog dialom pusung nilan, bu tinoksi'an tanan nog pikilan nilan. Dadi, bila gomonsunoy da' nilan kunut og botad kitu', ompikil nilan nog mikosala' ilan. Tibua, bila mokokunut ilan sog botad kitu' mogda'da' pomikilan nilan dun. ¹⁶ Dadi, dia sog Gomba'is nog Guksugan koni nog pigustal u, ngon da gondow non, bianan dia ni Isukristu, og Mikpongon ukumon non og piglingod kitu' sog dialom pikilan nog glam nog gotow.

¹⁷ Dadi, amu nog kiingolanan og gotow Hudyu, ma' long niu dun, sumalig amu sog Botad kitu', bu og bonsag niu nog poktomuyon niu og Diwata nog ondi' kolobian. ¹⁸ Bu misabut niu na bosia og glegan non, bu kionadan niu na bosia dia sog Botad kitu' bog olo polomotadon nog molongas. ¹⁹ Bu ma' long niu pa dun, mitantu sog pikilan niu nog moto amu na mogagak sog ain da' pa kitu' kobuka' og mata nilan sog motud pa'ali sog Mikpongon. Bu ma' long niu dosop dun,

moto amu dosop momali sog ain dia pa sog kodoloman, ²⁰ otawaka sog ain gumowon pa, otawaka sog ain kulang pa og sabut nilan. Po' mitantu sog pikilan niu nog Botad kitu' og tibuk nog kotoan bu glam nog motud. ²¹ Bila ma' nitu', na' amu polo'ma! Iduma gidoy buan di' amu ma mokinongog, otawaka di' niu ma munut og dili pomali niu sog gotowanan? Po' og pimali niu nog sumboy di' monakow, monakow amu ta' buan? ²² Og pimali niu nog sumboy di' amu momabal nog duoy nog duma niu. Dadi, miunut niu da gidoy? Bu molaton bosia dianiu og monglodawan. Saka buan lompason niu ma dianilan og baloy nog pogyokinan nilan? ²³ Amu nog mikpogbonsag pa'ali sog Botad kitu', sabap sog da' niu itu' kunut, miimung og Mikpongon pogundaundan dun nog gotowanan. ²⁴ Po' ma' nini sinulat sog Kitab, “Og ngalan nog Mikpongon piksudi'an nog gotowanan nog kona' Hudyu sabap sog polomotadon niu, amu gotow Hudyu.”*

²⁵ Dadi, bila unuton niu og Botad kitu', og kopoktuk niu koyon† ngon ma'ana non. Tibua, bila di' niu unuton og Botad kitu', domikian da ma' nog da' amu poktuk. ²⁶ Po' og gotowanan nog tidu sog len bansa nog da' poktuk, bila mokokunut ilan da sog polomotadon nog Botad kitu', itungon ilan nog Mikpongon nog ma' ilan da nog miktuk. ²⁷ Dadi, ilan og tanda' nog

* **2:24** 2:24 Isaya 52:5b † **2:25** 2:25 Sa'an itu' miktuk ilan po' og tanda' nog ilan og gotow Hudyu nog motamuy dia sog Mikpongon bu misunu' ilan sog koposadan nog Mikpongon dia ni Abraham kobon nitu'.

amu, bansa Hudyu, da' amu pokokunut sog Botad kitu'. Po' minsan ngon og Po'atan niu kitu' nog sinulat, bu minsan miktuk amu na, da' amu tanan pokokunut dun. Saka, ilan nog kona' Hudyu, minsan da' ilan tukoy, mikokunut ilan sog Botad kitu'. ²⁸ Po' og ma'ana nog gotow Hudyu, kona' tibua bianan sagya sog glangkalangka. Bu og ma'ana nog muktuk, kona' tibua sagya sog ginungod. ²⁹ Suga'id non, og tantu Hudyu dia kotongow sog dialom pikilan nog gotow. Bu og tantu nog muktuk dia dosop kotongow sog dialom pikilan nog gotow. Og ginang ini nog Bolakat nog Mikpongon, kona' og ginang nog Botad kitu'. Dadi, og gotow nog kiinangan nini, og dongya' dianon miktidu sog Mikpongon kona' miktidu sog sagyaotow.

3

¹ Dadi, bila ma' nitu', ngon ta' gidoy og glongas non sog gotow Hudyu, otawaka ngon ta' og sagnat non bila og gotow muktuk? ² Ngon tokodoy! Po' sog tigana', og dili talu' nog Mikpongon sog gotowanan inuakil non na dia sog gokbitan nog bansa Hudyu. ³ Tibua, minsan ma' nitu', og kodokolan nog bansa Hudyu, da' ilan pongandol dun. Dadi, olo buan ma'ana non? Minsan kulang kopongandol nilan, mimung ta' buan nog ondi' kopongondolan og Mikpongon sog ain tinalu' non? ⁴ Ondi' tokodoy. Po' minsan glam nog gotow moloput, og talu' nog Mikpongon motud da. Po' ma' nini sinulat sog Kitab, "Motuman

tokodoy og talu' mu bu momondag a bila sog mogbisala.”*

⁵ Dadi, sabap nitu' ngon og momikil dun nog bila sabap sog kohinangan ta nog da' kodulus, mimung motampal tokodoy og kodulusan nog Mikpongon. Bu ma' long nilan dun, di' bosia mogusoy bila posokitan ita nog Mikpongon dun. (Ma' nion doda' og poktolu'on nog gotow!) ⁶ Aba! Bila ma' nitu', misimoy doda' og pikilan koyon nog ma' nion. Po' somo' dinumalan da sog motud og pikilan nilan koyon, da'idun motud nog polihala' nog Mikpongon sog gotowanan.

⁷ Tibua, tumabal nosop og gotowanan koyon nog bila bianan sog kolopot nilan, miimung motampal tokodoy kotud nog talu' nog Mikpongon dunut pododungag og sanglit dianon. Dadi, ma' long nilan dun, ondi' na bosia mogusoy polihola'on ilan sog dusaanan nilan koyon. ⁸ Aba! Og ma'ana nog pikilan nog mama' nion, sumboy buan inangon ta og molaton bagun maktimaluy sog gomba'is! Ain momikil nog ma' nion, sumboy nododa' polihola'on ion. Bu og gotowanan kitu', pingimungan nilan tanan akon. Po' akon dow, mimali u nog mama' nog pomikilan nilan koyon!

Onda'idun donsama' midulus nog gotow

⁹ Dadi, olo ma doksu'an nog poktolu'on ta koni? Ita og gotow Hudyu, golom ita pota' buan dia sog gotow nog kona' Hudyu? Ondi' le. Po' komun tinalu' ta na nog glam nog gotow Hudyu

* **3:4** 3:4 Salmu 51:4b

otawaka kona' Hudyu, pigboya'an ilan na nog dusaanan nilan. ¹⁰ Po' ma' nini sinulat sog Kitab, “Minsan si'oy sala kotow nog gotow, da'idun midulus dun. ¹¹ Onda'idun mokosabut pa'ali sog Mikpongon. Bu onda'idun tanan moleg sumabut dun. ¹² Po' glam nog gotow tinumolikud dianon boya'an miimung ilan tanan nog da' sagnat non.

Po' da'idun mikinang nog molongas minsan sala kotow si'oy.”†

¹³ “Po' bianan sog talu' nilan, mogla'at gotowanan dun. Bu bianan sog dila' nilan, mikpoglimbung ilan dia sog pakasiotow nilan.”‡

“Po' og baba' nilan ombisa ma' nog glala nog momukan, § ¹⁴ bu og ponolu'on nilan lunsan mokobisa nog tuyud.”*

¹⁵ “Alu'alu' gobokan nilan og momunu'.

¹⁶ Bu sabap dianilan miimung nog sinsaan bu og gla'at nog gotowanan.

¹⁷ Bu da'idun gomigus dianilan.”†

¹⁸ “Bu da'idun dosop gondok nilan dia sog Mikpongon.”‡

¹⁹ Dadi, kosunan ta nog og Botad kitu' binogoy bagun mogokbit dianilan. Dadi, da'idun da'awa nog gotow. Bu glam nog gotow polihola'on nog Mikpongon. ²⁰ Dadi, da'idun gotow nog midulus sog motaan nog Mikpongon bianan da sog kopogunut nilan nog Botad kitu'. Suga'id

† **3:12** 3:12 Salmu 14:1-3 ‡ **3:13** 3:13 Salmu 5:9b § **3:13**
 3:13 Salmu 140:3 * **3:14** 3:14 Salmu 10:7 † **3:17** 3:17 Isaya
 59:7-8 ‡ **3:18** 3:18 Salmu 36:1

non, og tugyu nog Botad kitu' bagun mosabut nog gotow bog olo og dusa.

Modulus og gotow bianan sog kopongandol

²¹ Tibua, numun koni pisabut na nog Mikpongon dianita og bianan ta bagun ita modulus dianon. Og bianan ta dun da' dukakit non sog kopogunut ta dia sog Botad kitu'. Og Botad kitu' bu og polomolatasanan nog talu' nog Mikpongon kobon nitu', pinosun nilan dianita pa'ali sog bianan koni. ²² Po' og kodulusan koni bogoyon nog Mikpongon sog gotowanan bianan dia sog kopongandol bu tud nilan dia ni Isukristu. Da' binigya' nog gotow ²³ po' glam nog gotow mikodusa sog Mikpongon bu molayu' ilan na tanan dia sog glegan nog Mikpongon dianilan. ²⁴ Tibua, bianan sog tulung nog binogoy non dia sog gotowanan, mimung motabang na og gotow dun bianan dia ni Kristu Isus. Po' ion og ginumawon nog gotowanan tidu sog dusaanan nilan. ²⁵ Sa'an binogoy nog Mikpongon nog ion matoy po' inimung non ion nog pomalas bagun kopolasan og glam nog dusaanan nog gotowanan bianan sog tud bu salig nilan dia sog dugu' ni Kristu nog miglayas sog kudas. Sa'an ininang nog Mikpongon ma' nitu' po' bagun motampal sog glam nog gotow nog og kopomolihala' non sog dusaanan, modulus. Po' kobon nitu', sabap sog ompayat og ponutus non, pitiang non so-lianlian og dusaanan nog gotowanan. ²⁶ Tibua numun koni, di' non na ilingon ma' nitu', po' pitongow non na og kodulus nog kopomolihala' non sog dusaanan. Dadi sa'an itu', minsan

sima og mongandol dia ni Isus, iningolanan nog Mikpongon nog midulus dianon.

²⁷ Dadi, bila ma' nitu' og bianan nog boya'an modulus og gotowanan dun, da'idun na og mokopogbonsag dun. Po' da' itu' dia binianan sog kopokokunut non dia sog Botad kitu', suga'id non, dia itu' pibian sog kopongandol non dia ni Isukristu. ²⁸ Dadi, og doksu'an nog poktolu'on ta koni ma' nini, modulus og gotow sabap da sog kopongandol non dia ni Isukristu. Kona' po' sabap sog kopogunut non nog Botad kitu'. ²⁹ Po' og Mikpongon og Diwata nog glam nog gotow, kona' tibua og Diwata nog bansa Hudyu, nog ilan og binogayan nog Botad kitu' nog pibian dia ni Apu' Muses. Suga'id non, ion og Diwata dosop nog gotowanan kitu' nog minsan da' si'oy kobogoyoy nog Botad. ³⁰ Dadi, bila og Mikpongon og Diwata doma nog glam nog gotow, solabuk da og Mikpongon nog mokopodulus dia sog ain miktuk kitu' nog bianan da sog kopongandol nilan dianon. Bu domikian dosop sog ain da' kitu' poktuk, modulus ilan dosop bianan sog kopongandol nilan dianon. ³¹ Dadi, bila modulus og gotow bianan da sog kopongandol non, ngon dota' buan og sagnat nog Botad kitu'? Ngon da, po' numun koni, kopogunutan na og Botad kitu' bianan sog kopongandol ta dia sog Mikpongon.

4

Midulus si Abraham bianan sog kopongandol non

¹ Dadi, pomikilon ta pa og mogulang ta kitu' nog piktiduan nog bansa ta nog ion non si

Abraham. Olo buan kibianbisanan non pa'ali sog ma' nini koni? ² Si Abraham tinolu'an nog Mikpongon nog da' dusa non. Somo' itu' sabap da sog dili kohinangan non, mokopogbonsag bosia ion dia sog gotowanan, tibua, onda' dia pokopogbonsag sog Mikpongon. ³⁻⁴ Po' sa'an ma' nitu', ibalat da sog mogusaha, bila og gotow moginang, tumbas dun dianon ain da og dakol nog miinang non. Og ma'ana non, og tumbas koyon dianon kona' sagya og bogoy, suga'id non, og bunga nog pigliksa'an non.

Dadi si Abraham, olo buan sinulat sog Kitab pa'ali dianon? Ma' nini, "Si Abraham tinumud dia sog Mikpongon bu bisanan sog kopongandol non, tinolima' na ion nog Mikpongon nog ion midulus."* ⁵ Dadi, sa'an og gotow bila iningolanan na nog Mikpongon nog ion midulus, kona' po' og gotow koyon sinumalig dia sog dili ginang non, suga'id non, sabap sog kopongandol non dia sog Mikpongon. Po' og Mikpongon da og mokopoktaluh' sog bolodusaon nog da' dusa nilan dianon. ⁶ Po' ma' nitu' dosop og tinalu' ni Dabid kobon nitu' pa'ali sog ain iningolanan nog Mikpongon nog midulus. Landu' tokodoy da'da'an nog gotowanan kitu' po' og kodulusan nilan, da' dukakit non dia sog dili kohinangan nilan. ⁷ Po' ma' nini og talu' ni Dabid nog sinulat sog Kitab,
 "Mogda'da' na og gotow nog kiompunan na og sala'anan non, bu miudas na og dusaanan non.

* **4:3-4** 4:3-4 Genesis 15:6

⁸ Mogda'da' na og gotow nog ondi' na ukaton nog Mikpongon dianon og dusaanan non."†

⁹ Dadi, og pigolong koyon nog mikpogda'da', kitu' ta' da tibua ain miktuk kitu'? Kona' le. Po' ain kitu' nog da' poktuk misunu' dosop da. Po' komun, mitalu' ta na nog sabap da sog sagya kopongandol ni Abraham dia sog Mikpongon, midulus ion dun. ¹⁰ Dadi, takun dow buan. Nanu gidoy si Abraham kiingolanan nog ion midulus? Kobon pa ta' nog da' pa ion poktuk otawaka sog miktuk na ta'? Kobon non pa nog da' pa ion poktuk. ¹¹ Po' kobon pa nog da' pa ion poktuk dun, tinumud na bu mingandol na ion dia sog Mikpongon boya'an nog iningolanan ion nog midulus. Bu sa'an tinuk ion po' og tanda' nog tinolima' na ion nog Mikpongon nog ion doda' midulus. Dadi sabap ditu', ion og mogulang nog glam nog tinumud dia sog Mikpongon nog da' pa poktuk po' ilan si'oy miimung modulus bianan sog kopongandol nilan. ¹² Bu si Abraham dosop og mogulang nog ain miktuk. Kona' po' miktuk ilan, suga'id non, sabap sog kopongandol nilan nog mama' da nog kopongandol nog mogulang ta nog si Apu' Abraham nog kobon pa ion nog da' pa poktuk dun.

¹³ Pinasad nog Mikpongon dia ni Abraham bu sog ganakapu'anan non nog mokopomusaka' ilan nog dunya koni. Bu sa'an tinalu' non dianon, kona' po' sabap sog kopokokunut ni Abraham sog Botad kitu', suga'id non, sabap sog kopongandol ni Abraham dia sog Mikpongon boya'an kiingolanan ion nog midulus. ¹⁴ Po'

† 4:8 4:8 Salmu 32:1-3

somo' og gotow, malap non ain pinasad kitu' nog Mikpongon dianon bianan sog sagya da kopokokunut non sog Botad kitu', da'idun og potugyuan nog kopongandol non. Bu doma, og pinasad kitu' nog Mikpongon miimung nog da' na sagnat non. ¹⁵ Po' sa'an ma' nitu', og doksu'an nog Botad kitu', og polihala' nog Mikpongon. Tibua, somo' da'idun og botad, da'idun dosop og mokosala'.

¹⁶ Dadi, misabut ta na nog og pasad nog Mikpongon dia sog gotowanan motuman doda' sabap sog kopongandol nilan dianon. Sa'an itu', og kotumanan non og tulung nog Mikpongon nog mongon dia sog glam nog ganakapu'anan ni Abraham kitu'. Kona' tibua sog ain kibogayan nog Botad kitu', suga'id non, asta dosop nog ain da' kobogoyoy dun. Tibua, og kopongandol nilan mama' da nog kopongandol ni Abraham kitu'. Og ma'ana non, ion og gama' nog glam ta. ¹⁷ Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, "Inimung u na ika nog gama' sog modakol nog binonsaan."‡ Dadi, sog motaan nog Mikpongon, ion og gama' ta sog kopongandol. Po' mingandol ion sog Mikpongon. Po' og Mikpongon mokpotubu' sog ain minatoy bu mokpongon sog ain da' pa pongonoy.

¹⁸ Dadi, tinumud si Abraham dunut migdodama ion sog Mikpongon minsan si'oy og pigdodomaan non kitu' mologon bosia kotuman. Tibua, sabap sog kopongandol non, mituman og pinasad kitu' nog Mikpongon dianon nog ion doda' mimung nog gama' nog modakol nog bansaan. ¹⁹ Po' sokali' mituman og koposadan

‡ 4:17 4:17 Genesis 17:5b

koni dianon, dali' na kodopot sogatus og tinonan non. Sog dialom pikilan non, di' na ion moko-bata'. Tibua, minsan si'oy ma' nitu', da' da pok-sop og kopongandol non. Bu og duoy non si'oy nog si Sara, kitutusan na kobal nog gulangan non. ²⁰ Tibua, minsan si'oy ma' nitu', da' da ion pomungyas nog tinalu' kitu' nog Mikpongon dianon. Suga'id non, posisaya' tanan kopagon og kopongandol non dunut kopoksanglit non sog Mikpongon. ²¹ Po' mitintu sog dialom pikilan non nog og Mikpongon tumanon non nododa' minsan olo tinalu' non. ²² Dadi, sa'an itu' kiingolanan si Abraham nog Mikpongon nog ion midulus. ²³ Bu og pikталu' non kitu' nog midulus, kona' tibua ni Abraham. ²⁴ Po' ita si'oy, mosunu' ita dosop kingolanoy nog midulus, ain tumud kitu' sog Mikpongon nog ion og mikpotubu' dia sog Kounutan ta nog si Isus tidu sog patoy. ²⁵ Po' sabap sog dusaanan ta, binogoy ion nog Mikpongon nog matoy. Bu pitubu' non da ion puli' bagun mawa' og dusaanan ta sog Mikpongon.

5

Moglogomigus og gotowanan dia sog Mikpongon

¹ Dadi, sabap sog kopongandol ta dianon, mawa' na og dusaanan ta dianon bu moglogomigus ita na nog Mikpongon bianan sog Kounutan ta nog si Isukristu. ² Po' bianan dianon, tinulung ita na nog Mikpongon sabap sog kopongandol ta dianon. Bu og tulung nog Mikpongon mimung og pagon nog kotubu' ta dianon. Bu migda'da'

ita sabap sog dodomaan ta nog ngon gondow non, moksolabuk ita dia sog glongas nog Mikpongon. ³ Bu mogda'da' ita dosop numun kitu' po' mikobian ita sog sinsaan. Po' kosunan ta da nog bianan sog sinsaan, mimung mipagon og tud ta. ⁴ Bu bianan dosop sog kopagon nog tud ta, mimung dosop og polomotadon ta nog kosu'atan og Mikpongon dun. Bu bianan sog polomotadon koyon nog kisu'atan og Mikpongon dun, mimung dosop nog ngon dodomaan ta dianon. ⁵ Bu og dodomaan ta kitu' dianon, kosunan ta nog tumanon non nododa' po' og Mikpongon, binunag non og glolaman non sog dialom pusung ta bianan sog Bolakat non nog binogoy non dianita.

⁶ Po' kobon nog pigboya'an ita pa nog dusa, minatong tang nog mosu'at sog Mikpongon nog soliuhan ni Kristu sog patoy og bolodusaon. ⁷ Kosunan ta nog moliang sog gotow og sumoliu matoy sog pakasiotow non nog da'idun tokodoy sala' non. Tibua, bila sopolati non ngon gotow molongas bolotabat non, tingala ngon bayu' og gotow nog maktigolow sumoliu matoy dianon. ⁸ Tibua, og Mikpongon, sabap sog landu' glolaman non dianita, minsan si'oy dia ita sog dialom nog dusa, sinoliuhan ita da ni Kristu sog patoy. ⁹ Dadi, og ma'ana non, kotolu'an ita nog da' na og dusa ta bianan sog dugu' non nog miglayas. Bu kona' tibua nitu' po' migawon ita dosop tidu sog polihala' bosia nog Mikpongon dia sog gotowan. ¹⁰ Po' kobon nog banta ita pa nog Mikpongon, tiniguli' non ita bianan sog kopatoy nog Bata' non, labi na numun koni

tobangon non dosop ita bíanan sog kotubu' non tidu sog patoy, po' donsama' ita na tiniguli' dianon. ¹¹ Bu kona' tibua nitu', suga'id non, mikpogda'da' ita na sabap sog glam nog miinang nog Mikpongon dianita bíanan dia sog Kounutan ta nog si Isukristu. Po' bíanan sog kopatoy non, mitiguli' ita na dia sog Mikpongon.

Pa'ali dia ni Adan bu si Kristu

¹² Og dusa nog migulit sog glam nog gotow dini sog glupa'an, sabap da sog sala kotow gotow nog mikodusa. Bu sabap sog dusa, matoy og gotow dun. Dadi, sa'an matoy og glam nog gotow po' sabap sog glam nog gotow mikodusa. ¹³ Po' minsan sog masa nog da' pa bogoyoy og Botad kitu', og gotowanan mikodusa na. Tibua, somo' da'idun Botad kitu', da'idun dosop og tontongan nog dusa. ¹⁴ Tibua, minsan si'oy ma' nitu', tidu sog masa ni Apu' Adan mangoy sog masa ni Apu' Muses, og gotowanan mikpomatoy da minsan si'oy og dusa nilan sog Mikpongon, ondi' ma' nog dusa ni Apu' Adan kitu' nog kopongantu non dia sog Mikpongon.

Si Apu' Adan kitu', domikian mama' nog glogyawan po' ngon dosop sala kotow gotow tumoluyuk dianon. ¹⁵ Tibua, da' ilan da pogbatuk po' da' pogbatuk og doksu'an nog dusa ni Apu' Adan kitu' bu og glolat nog Mikpongon sog gotowanan. Po' modakol nog gotow minatoy kobal nog dusa nog sala kotow nog si Apu' Adan. Tibua, og dusa ondi' mokantu sog tulung nog Mikpongon bu og binogoy non kitu' dia sog gotowanan bíanan sog glolat bu glolaman nog

sala kotow nog si Isukristu. ¹⁶ Po' ngon doda' og piktingkaan nog doksu'an nog miktidu sog dua' kotow koyon. Po' tidu sog solabuk da og dusa ni Apu' Adan kitu', miimung polihola'on glam nog gotow dun. Po' glam nog gotow bolodusaon. Tibua, sabap sog glolat nog Mikpongon nog binogoy non sog gotowanan, og gotow kotolu'an nog Mikpongon nog da' na og dusa non. ¹⁷ Po' sabap sog dusa nog sala kotow kitu', og patoy migbaya' dia sog gotowanan. Golom pa og doksu'an nog miinang nog sala kotow kitu' nog si Isukristu. Po' simasima gotow tumabuk nog mosolag koni nog tulung, bu og kodulusan nog binogoy nog Mikpongon sog gotowanan, kobogayan ion nog baya' mogbaya' dia sog kotubu' non bianan sog sala kotow kitu' nog si Isukristu.

¹⁸ Dadi, og doksu'an nog sala kotow nog mikodusa kitu', miimung glam nog gotow polihola'on nog Mikpongon. Bigya' non, og doksu'an nog ginang nog sala kotow kitu' nog kodulusan, miimung mogawon glam nog gotow dun tidu sog dusaanan nilan bu mimung dosop nog kotubu' nilan. ¹⁹ Bu sabap sog kopongantu nog sala kotow kitu' dia sog Mikpongon, miimung bolodusaon og glam nog gotow. Saka, sabap sog kopokokunut nog sala kotow kitu' dia sog glegan nog Mikpongon, mimung modakol og gotowanan nog midulus dun.

²⁰ Po' dangan binogoy og Botad kitu', miimung migdungag og dusaanan dun. Tibua, minsan si'oy migdungag og dusaanan nog gotow, labi pa ditu' og tulung nog Mikpongon. ²¹ Dadi, sabap sog patoy, motongow og baya' nog dusa.

Domikian dosop nog bíanan sog kodulusan, motongow og baya' nog tulung nog Mikpongon nog boya'an ombokbit ita dia sog kotubu' nog da' kopus non bíanan sog Kounutan ta nog si Isukristu.

6

Migawon na tidu sog baya' nog dusa

¹ Dadi sabap ditu', olo noma og motalu' ta dun? Sigi ita pota' moginang nog dusa bagun da pododungag og tulung nog Mikpongon dianita? ² Ondi' nododa' mogusoy! Po' da' ita na pogboya'oy nog dusa. Dadi, mologon ita na bosia koit nog dusa. ³ Po' kisunan niu da bayu' nog glam ta nog mikpobunyag na dia ni Kristu Isus, miimung solabuk ita na dianon sog kopatoy non kitu' bíanan sog kopogbunyag ta. ⁴ Dadi, bíanan sog kopogbunyag ta kitu', misunu' ita na sog kopatoy non bu sog kolobong dianon po' bagun da motubu' ita puli' sog bogu kotubu' ma' nog kotubu' ni Kristu. Po' pitubu' ion puli' nog Mikpongon bíanan sog dasig nog Gama' ta sog glangit nog di' kolobian.

⁵ Dadi, bila misunu' ita ma sog kopatoy non, mosunu' ita dosop dia sog kopogbuat non kitu' tidu sog patoy po' sabap ditu', ita si'oy, motubu' ita dosop tidu sog patoy. ⁶ Po' kosunan ta og glegan nog ginungod bakan pokodusa. Tibua, misunu' na itu' kolansang dia ni Kristu sog kodus bagun da mimung nog da' na baya' nog dusa dianita bagun da ondi' ita na mulipon nog dusa.

⁷ Po' sa'an ma' nitu', ain minatoy, mikawa' na tidu sog baya' nog dusa.

⁸ Dadi, bila misunu' ita ma sog kopatoy ni Kristu, og tud ta, motubu' ita dosop dianon. ⁹ Po' kosunan ta nog sabap sog kopokpotubu' dianon tidu sog patoy, di' na ion matoy mokpuli'. Og ma'ana non, da' na og baya' nog patoy dianon. ¹⁰ Po', sabap sog kopatoy non kitu', da' na ion dia sog gongkoman nog dusa, bu mitubu' ion dia sog Mikpongon.

¹¹ Dadi, domikian dosop nog ma' nitu' ita. Dadi, pikil niu nog minatoy amu na dia sog dusa, bu mitubu' amu na dia sog Mikpongon sabap sog kosolabuk niu dia ni Isukristu. ¹² Og glawas niu, na' niu na potiangon pogboya'an nog dusa po' bagun amu na ondi' mokohinang nog ain glegan koyon nog di' pia. ¹³ Bu na' amu na moguakil nog polongkapan nog glawas niu dia sog dusa nog boya'an mokohinang amu nog di' pia. Suga'id non, sumboy uokilon niu na og glawas niu dia sog Mikpongon po' mama' nog pitubu' non na amu tidu sog patoy. Dadi, uakil niu na og tibuk nog glawas niu dianon bagun non da minang og kodulusan bianan daniu. ¹⁴ Po' sumboy ondi' amu nododa' pogboya'an nog dusa. Po' da' amu na dia sog baya' nog Botad kitu' nog pilatas dia ni Muses kobon nitu'. Suga'id non, dia amu na sog baya' nog tulung nog binogoy nog Mikpongon dianita.

Gulipon sog kodulusan

¹⁵ Dadi, bila ma' nitu' nog da' ita noma dia sog baya' nog Botad kitu', suga'id non, dia ita noma

sog baya' nog tulung nog Mikpongon, mogusoy ta' nog sigi ita pa moginang nog dusa? Ondi' nododa' mogusoy! ¹⁶ Po' ain momikil nog mama' nion, og ma'ana non, da' non pikiloy pa'ali sog gotow nog bila uokilon non og glawas non sog pakasiotow non, minsan olo dondagan dianon bilangan non. Og ma'ana non, ion og gulipon na nog gotow kitu'. Domikian da ma' nion og gotow nog miulipon dia sog dusa otawaka miulipon dia sog Mikpongon. Pomili'on ta bog ain ita pomilang. Po' bila og Mikpongon bilangan ta, og doksu'an non og kodulusan. Tibua, bila og dusa bilangan ta, og doksu'an non patoy asta sog da' kopus non. ¹⁷ Tibua, posolomatan ta og Mikpongon po' dini kitu' minsan si'oy miulipon amu dia sog dusa, dangan midongog niu og motud nog Guksugan kitu', tinabuk niu bu miktantu amu mokokunut dun. ¹⁸ Dadi, sabap ditu' mikawa' amu na tidu sog baya' nog dusa bu miimung amu na mama' nog gulipon dia sog kodulusan.

¹⁹ Sa'an mokopoktalu' u ma' nini po' mosompun amu pa koit dia sog dusa. Po' kobon nog da' amu pa dia sog pigdotu'an nog Mikpongon, inuakil niu og glawas niu dia sog kohinangan koyon nog mokolaton boya'an posisaya' pogdun-gag og glegan niu nog mokolaton koyon nog kohinangan. Tibua numun koni, dia amu na sog pigdotu'an non. Dadi, uakil niu na og glawas niu dia sog baya' nog kodulusan bu inang niu na ain ginang nog kosu'atan og Mikpongon dun. ²⁰ Po' kobon nog dia amu pa sog baya' nog dusa, og glegan niu onda' da pogboya'oy nog glegan

nog kodulusan. ²¹ Dadi, olo ma og glongas nog kohinangan niu kitu' nog saka kisipogan amu dosop dun numun koni? Onda'idun da su'usa. Po' og doksu'an non kitu' og patoy nog asta sog da' kopus non. ²² Tibua numun koni, ginawon amu na tidu sog baya' nog dusa bu miimung amu na nog pigboya'an nog Mikpongon. Dadi, og glongas non, og kodulusan niu. Bu og doksu'an non, og kotubu' nog asta sog da' kopus non. ²³ Po' og tumbas nog dusa og patoy, tibua, og bogoy nog Mikpongon dianita og kotubu' nog asta sog da' kopus non bianan dia sog Kounutan ta nog si Kristu Isus.

7

Og pinonggi'an nog duoyan nog gotow

¹ Pigilugan, kosunan ku nog mosabut niu da og poktolu'on ku koni, po' glam niu, misabut niu na og botad. Og botad mogbaya' sog gotow solian nog totubu' pa. ² Ibalat da sog botad mogduoy, og glibun, ondi' non ombolong og glaki non solian nog totubu' pa og glaki non koyon. Tibua, bila minatoy na og glaki non, og glibun non koyon miluas na sog baya' nog botad sog mogduoy. ³ Po' sog botad kitu', bila migbolong ilan bu og glibun koyon mogduoy puli' saka totubu' pa glaki non, og ginang non koyon minglaki. Tibua, bila minatoy na glaki non kitu', miluas na ion dia sog baya' nog botad kitu', minsan si'oy mogduoy ion puli'.

⁴ Dadi, pigilugan, domikian dosop ma' nitu', pa'ali sog Botad kitu' nog pilatas dia ni Muses

kobon nitu', sabap sog kosolabuk niu dia sog glawas ni Kristu, minatoy na og glegan niu dia sog ginungod. Dadi, da' amu na pogboya'oy nog Botad kitu'. Suga'id non, numun koni, amu koyon si Kristu na dun, nog ion og pitubu' kitu' puli' tidu sog patoy bagun ita mimung nog sosoligan nog Mikpongon sog ain og kosu'atan ion dun. Bianan dosop sog kotubu' non mokpuli' tidu sog patoy, miimung ita nog pigotowan nog Mikpongon moginang nog ain kosu'atan ion dun. ⁵ Po' kobon nog pigboya'an ita pa nog dusa, sabap sog Botad kitu', og glegan nog dusa sog glawas ta moginang nog di' pia boya'an miinang ta og kohinangan nog doksu'an non og patoy. ⁶ Tibua numun koni, sabap sog minatoy ita na dia sog baya' nog dusa, og dusa ondi' na mokopogbaya' dianita. Og ma'ana non, miluas ita na tidu dia sog baya' nog Botad kitu'. Dadi og ma'ana non, og kopoginang ta nog glegan nog Mikpongon, da' pobianoy sog kopokokunut ta nog Botad kitu' nog sinulat, suga'id non, kopoginang ta nog glegan non bianan sog kopokokunut ta dia sog glegan nog bogu kotubu' nog Bolakat nog Mikpongon dianita.

Pa'ali sog dusa bu og Botad kitu'

⁷ Dadi bila ma' nitu', olo gidoy motalu' ta dun pa'ali sog poktiduan nog dusa? Mikodusa ita ta' buan sabap sog kopogunut ta nog Botad kitu'? Onda' da. Suga'id non, tidu sog bonduan kitu' dun, misabut ta bog olo ma'ana nog dusa. Po' sopolati non, og bonduan kitu', somo' da' pogondi'oy og gotowanan mima sog golota' nog

duma nilan, di' nilan bosia kosunan bog olo ma'ana nog gimaan koyon. ⁸ Dadi, bíanan sog bonduan kitu', og gotowanan miimung kopogboya'an ilan nog dusa. Og doksu'an non, miglologinis tanan og gimaan nog gotowanan. Somo' da'idun og bonduan kitu', da'idun dosop og baya' nog dusa. ⁹ Po' sopolati akon, mitubu' u na nog masa pa nog da' u kosabut og bonduan kitu'. Tibua, dangan minatong og bonduan kitu', og dusa mama' nog mitubu' mokpuli' boya'an misabut u nog totubu' u si'oy, minatoy u da sabap sog dusa. ¹⁰ Og bonduan kitu' bosia, og bíanan ta motubu' nog asta sog da' kopus non. Saka, miimung motanan nog bíanan ta sog patoy nog asta sog da' kopus non. ¹¹ Dadi og dusa, mikopongimakat lumimbang dianakon po' tidu sog kosabut u nog bonduananan nog dia sog Botad kitu', kolele og doksu'an non og kotubu' nog da' kopus non, miimung nog patoy nog da' kopus non. ¹² Tibua, og Botad kitu' bu bonduananan, molongas, bu mosigda, bu midulus.

¹³ Dadi, sabap sog kolongas nog bonduan kitu', dinotongan u ta' buan nog patoy nog da' kopus non? Onda' le. Tibua, sa'an dotongan u nog patoy, sabap da sog dusa. Dadi, bíanan sog glongas nog bonduananan kitu', misabut u na og ma'ana nog dusa. Dadi, sabap sog dusa koyon, miimung matoy u dun nog asta sog da' kopus non. Sa'an itu', motampal doda' tokodoy bog andun kolaton og dusa.

¹⁴ Kosunan ta nog Botad kitu' pa'ali sog kinodi-wata, tibua, akon, sagya u da ginungod bu mama'

u dosop nog gulipon nog dusa. ¹⁵ Misobu' u nog ponginangon ku po' ain kolegan ku nog gomba'is bosia inangon, di' u itu' minang, suga'id non, og minang u ain kitu' og molaton ku bosia. ¹⁶ Dadi, bila minang u og di' u kitu' bosia moleg moginang dun, og ma'ana non, sog dialom pikilan ku, kosunan ku nog molongas da og Botad kitu'. ¹⁷ Dadi, bila ma' nitu' og ginang u, kona' u na dili og miginang nog molaton kitu'. Suga'id non, sa'an itu' miinang u, po' sabap sog dusa nog migonong sog glawas u. ¹⁸ Dadi sa'an itu', kosunan ku nog da'idun nododa' og gomba'is mogonong sog glawas u nog pigboya'an nog dusa. Po' minsan si'oy og glegan ku moginang nog ain gomba'is, ondi' u mokopoginang dun. ¹⁹ Bu og minang u, kona' og gomba'is kitu' nog inangon ku bosia, suga'id non, ain molaton ku kitu' nog ondi' u bosia pia moginang dun, alu'alu' kitu' tanan minang u. ²⁰ Dadi, og doksu'an nog poktolu'on ku koni, bila inangon ku ain og gondi' u kitu' bosia pia moginang dun, og ma'ana non, kona' u na dili miginang dun, suga'id non, sabap sog dusa koyon nog migonong sog glawas u.

²¹ Dadi tidu' ditu', mitongow ta nog ma' nini nododa' og botad nog dusa, bila moleg u bosia moginang nog gomba'is, sokali' og minang u og molaton. ²² Po' sog dialom pikilan ku omba'is u bosia tokodoy nog munut u sog Botad nog Mikpongon. ²³ Tibua, ombatik u dosop og glegan nog ginungod nog moleg bosia mantu dia sog glegan nog pikilan ku. Dadi, sa'an itu' miimung nog domikian mama' u nog binilanggu' dia sog botad nog ginungod nog pigboya'an nog dusa.

24 Dadi og doksu' non, migla'at tanan bosia og pikilan ku dun. Po' sima gidoy buan og mikogawon dianakon tidu sog ginungod koni nog doksu'an non og patoy nog asta sog da' kopus non? 25 Posolomatan ku og Mikpongon! Po' ion ginumawon dianakon bianan dia sog Kounutan ta nog si Isukristu.

Dadi akon, og pikilan ku pigboya'an nog Botad nog Mikpongon, tibua, pa'ali sog ginungod, pigboya'an u nog botad nog dusa.

8

Pa'ali sog kotubu' nog miktidosog Bolakat nog Mikpongon

1 Dadi sa'an itu', simasima og gotow nog sinumulabuk na dia ni Kristu Isus, ondi' na polihola'on nog Mikpongon. 2 Po' bianan dia ni Kristu Isus, dia ita na sog baya' nog Bolakat nog Mikpongon nog doksu'an non og kotubu'. Po' migawon ita na tidu sog baya' nog dusa nog doksu'an non og patoy. 3 Sabap sog dusa dia sog ginungod kiowa'an nog dasig og Botad kitu'. Tibua, og di' minang nog Botad kitu' miinang nog Mikpongon. Dadi, sa'an itu' pipangoy non og dili Bata' non dini sog dunya pibian sog saryaotow bagun ion matoy domikian da ma' nog ginungod nog bolodusaon. Po' sabap sog kopatoy non, dinag non og dusa dia sog ginungod. 4 Sa'an ininang non nog ma' nitu' po' bagun ita mokunut nog dondagan dia sog kodulusan po' og polomotadon ta onda' na pogboya'oy nog dusa, suga'id non, pigboya'an na nog Bolakat

nog Mikpongon. ⁵ Po' simasima og gotowanan nog mikokunut sog dili glegan nog pigboya'an nog dusa, pitigbung nilan na og pomikilan nilan dia sog glegan nog dusa. Tibua, simasima og gotowanan nog mikokunut sog glegan nog Bolakat nog Mikpongon, pitigbung nilan na og pomikilan nilan sog glegan nog Bolakat kitu'. ⁶⁻⁷ Dadi, bila og pikilan nilan pigboya'an na nog Bolakat nog Mikpongon, og doksu'an nilan og kotubu' bu og kotikna' nog pomikilan. Tibua, og gotowanan kitu' nog pikilan nilan pigboya'an pa nog dusa, og doksu'an nilan og patoy. Po' sa'an ma' nitu', ain og momikil koyon nog dusa, polongantu bu og banta nog Mikpongon. Bu da' pa poguakil sog baya' nog Mikpongon, bu di' non tanan itu' munut. ⁸ Dadi, simasima og gotow nog pigboya'an pa nog dusa, ondi' nododa' mokinang nog ain kosu'atan og Mikpongon dun.

⁹ Tibua amu koyon, pignonangan amu na nog Bolakat nog Mikpongon bu pigboya'an non na amu. Po' og polomotadon niu koyon, onda' na pogboya'oy nog dusa. Dadi, simasima og gotow nog da' pa kopogonongoy nog Bolakat ni Kristu, kona' ni Kristu dun. ¹⁰ Tibua, bila si Kristu dia na niu, minsan si'oy og glawas niu matoy sabap sog dusa, tibua, og glimukud niu motubu' da sabap sog kodulus niu sog Mikpongon. ¹¹ Po' Mikpongon og mikpotubu' puli' dia ni Isus tidu sog patoy. Dadi, bila og Bolakat non dia na niu, potubu'on non dosop og dili glawas niu bianan sog Bolakat non.

¹² Dadi pigilugan, bila ma' nitu', ngon polo-suku'an ta dun. Sumboy ondi' ita na mokokunut

dia sog polomotadon kitu' nog pigboya'an nog dusa. ¹³ Po' bila mokokunut amu dia sog polomotadon koyon nog pigboya'an nog dusa, matoy amu doda' dun asta sog da' kopus non. Tibua, bianan sog tabang nog Bolakat nog Mikpongon dianiu, binolong niu na og kohinangan koyon nog di' pia nog tidu sog ginungod, bu motubu' amu asta sog da' kopus non. ¹⁴ Po' simasima og gotow nog pinulu'an na nog Bolakat nog Mikpongon, miimung na ion nog bata' nog Mikpongon. ¹⁵ Po' og Bolakat kitu' nog tinabuk niu tidu dianon, kona' nog bagun amu mulipon dun nog boya'an mokopuli' amu dia sog susaan. Suga'id non, binogoy nog Mikpongon dianiu og Bolakat non bagun amu mimung nog gombata'anan non. Bu sabap sog Bolakat non, mosabi ta og Mikpongon nog Ama'. ¹⁶ Po' og Bolakat non dumuma dia sog dialom pikilan ta moktalu' nog ita doda' og tantu na nog gombata'anan nog Mikpongon. ¹⁷ Dadi bila ita og gombata'anan non na, miimung na nog mikopomusaka' ita dia sog Mikpongon bu mikoduma ita dosop dia ni Kristu sog kopomusaka' non. Dadi, sabap nog inunungan ta ion dia sog sinsaan non, mosunu' ita dosop sog koba'is bu kotas non kitu'.

Og gomba'is nog matong sog boloma'dinglag

¹⁸ Kosunan ku og sinsaan ta numun koni, di' mokantu sog landu' koba'is bu kotas nog ompotongow non dianita bu bogoyon non dianita sog boloma'dinglag. ¹⁹ Po' glam nog piongon nog Mikpongon, landu' pogdodama nilan nog

ompotongow na og gombata'anan nog Mikpongon. ²⁰ Po' og glam nog piongon koyon, mi-
imung ma' nog da' doksu' non. Kona' po' dili
baya' nilan, suga'id non, sabap sog baya' nog
Mikpongon. Po' og dodomaan nog glam nog
piongon koyon nog ngon da' ²¹ gondow non nog
di' ilan na pobianon moludak, bagun mosunu'
ilan dosop kotonamoy dia sog gombata'anan nog
Mikpongon sog kopoluas dianilan tidu sog dusa.

²² Po' kosunan ta og glam nog piongon koyon,
mikolong tidu pa sog tolipunan asta pa sog
numun koni, domikian da ma' nog glibun nog
pinokitan. ²³ Bu kona' tibua nitu', minsan si'oy
ita nog kibogayan na nog Bolakat nog Mikpongon
nog piuna non dianita, mama' dosop nog moko-
long og dialom pikilan ta nog solian ta mogbagad
nog gondow kitu' nog kopoglogombata' non di-
anita, ion non ion nog gowonon non og tibuk nog
glawas ta tidu sog baya' nog dusa. ²⁴ Po' sabap
sog dodomaan ta koni, ion non ion nog mitabang
ita na tidu sog dusa. Sa'an itu', pogdodomaan
ta po' da' pa kotuman. Somo' mituman na,
di' ta na ion pogdodomaan po' mitabuk ta
na. ²⁵ Tibua, solian pa nog da' pa kotuman
og pogdodomaan ta kitu', sumboy ompayat og
ponutus ta mogbagad dun. ²⁶ Bu doma, sabap
sog da' pagas ta, tobangan ita dosop nog Bolakat
nog Mikpongon sanan ta mogbagad dun. Po'
di' ta bosia kosunan bog olo og kopogyakin ta.
Tibua, og Bolakat nog Mikpongon mongoningoni
pa'ali dianita bianan sog di' motalu' nog sagya
ponolu'on. ²⁷ Po' og Mikpongon, sunan non
asta og dialom pikilan nog gotow, bu kosunan

non dosop og pikilan nog Bolakat non. Po' og kopongoningoni nog Bolakat non pa'ali sog pigotowan nog Mikpongon, dumalan doda' da dia sog baya' bu glegan nog Mikpongon.

²⁸ Bu kosunan ta nog ion dosop dumuma sog ain molalam sog Mikpongon nog inonggat non mokokunut dianon bagun og doksu'an nilan molongas og glam non. ²⁹ Po' og Mikpongon, ain donsama' non na kosunan nog mokokunut ilan dianon, pidonsama' non na ilan mimung nog mama' nog Bata' non kitu' nog si Isukristu po' bagun ion mimung nog gulangbata' sog glam nog gombata'anan nog Mikpongon. ³⁰ Dadi, glam nog mimung nog ma' nog Bata' non, pigonggat non ilan. Bu glam nog mionggat non, inawa' non dianilan og dusaanan nilan. Bu glam nog inowa'an non nog dusa, piampu' non na ilan dia sog kotas non nog di' kolobian.

Og glolaman nog Mikpongon dianita bianan-dia ni Isukristu

³¹ Dadi bila ma' nitu', olo ma doga motalu' ta dun? Po' bila og Mikpongon lumampi' dianita, da'idun na og mokantu dianita. ³² Po' sabap dianita, minsan si'oy og dili Bata' non, da' ion pogalangalang muakil dun dia sog patoy. Dadi, bila binogoy non og dili Bata' non dianita, labi na di' non dosop pogalangalangan mogoy dianita asta og glam non bagun ita kopopiaon dun. ³³ Dadi, sima gidoy buan mokosumbung dia sog ain pinili' nog Mikpongon? Da'idun. Po' Mikpongon tanan miktalu' dun nog da'idun na og sala' nilan dianon. ³⁴ Dadi bila ma'

nitu', sima buan gidoy togo baya' luma'at dianilan? Da'idun. Po' si Kristu Isus, og minatoy dianilan, labi na dangan migbuat na ion tidu sog patoy, piotas na ion nog Mikpongon ditu' sog gibaan non. Bu kobon non mongoningoni pa'ali dianita. ³⁵ Dadi bila ma' nitu', sima buan gidoy mokawa' dianita sog glolaman ni Kristu? Da'idun minsan sima. Po' minsan si'oy og sasow, otawaka og pihit bu glogon, otawaka og gunus bu komiskin, otawaka kondokondok bu patoy, da'idun nododa' mokawa' dianita dia sog glolaman non. ³⁶ Po' ma' nini sinulat sog Kitab, "Sabap sog kopokokunut nami dianika, dia ami sog kopotayan glabungsolom po' mimumung ami mama' nog bilibili nog posungu' na sumboli'on."* ³⁷ Tibua, sa'an mokopondag ita tokodoy sog minsan si'oy olo matong dianita, po' sabap sog Mikpongon nog ion doda' molalam dianita. ³⁸⁻³⁹ Po' kosunan ku da nog da'idun nododa' mokawa' dianita sog glolaman nog Mikpongon nog bianan dia sog Kounutan ta nog si Kristu Isus, da' bigya' minsan si'oy patoy otawaka kotubu', minsan si'oy og moloikatanan otawaka kodiwotaan, minsan si'oy og numun koni otawaka sog boloma'dinglag, minsan si'oy olo gininisan nog bolakat sog glangit otawaka sog dialom lupa', minsan og glam nog piongon nog Mikpongon, onda'idun nododa' og mokawa' dianita dia sog glolaman nog Mikpongon.

9

* **8:36** 8:36 Salmu 44:22

*Pa'ali sog bansa Israel og pinili' nog Mikpon-
gon*

¹ Tolu'on ku nog motud bianan sog kosolabuk u dia ni Kristu. Di' u mogloput, bu og pikilan ku koni pinulu'an nog Bolakat nog Mikpongon. ²⁻³ Po' kobon non, landu' susaan ku bu ma' nog kipusungan u sabap sog bansa Israel, po' ilan og salu bansa u. Somo' bosia mimung nog motabang ilan dun, akon mongatas sumpa'an nog Mikpongon bu mosuoy dia ni Kristu. ⁴ Po' ilan bosia og pinili' nog Mikpongon nog dili piglogombata'anan non. Bu binogoy na bosia dianilan og silow nog kotas nog miktidu sog Mikpongon. Binogoy dianilan og Kuposadan nog Mikpongon pibian dia ni Apu' Abraham, bu og Botad kitu' pibian dia ni Apu' Muses kobon nitu'. Kisunan nilan na bosia og tantu nog kopoktamuy sog Mikpongon. Bu binogoy na dianilan glam nog pinasad kitu' nog Mikpongon. ⁵ Og pangkat ilan nog mokogulanganan kitu' kobon nitu'. Bu bianan dosop dianilan og pangkat ni Kristu pa'ali sog kobata' dianon nog sagaotow. Po' ion tanan og Diwata bu og Pogbaya' sog glam non. Dianon og sanglit asta sog da' kopus non. Amen.

⁶ Dadi, minsan si'oy misimoy bosia og bansa Israel sog glegan nog Mikpongon dianilan, mituman da og tinalu' kitu' nog Mikpongon pa'ali sog bansa Israel kobon nitu'. Ngon pa lual og bansa Israel, og gotowanan nog pinili' nog Mikpongon. Tibua, kona' po' sabap sog pangkat ilan ni Apu' Israel nog boya'an miimung ilan nog bansa Israel. ⁷ Bu domikian dosop og piglogombata'anan ni Apu' Abraham kitu', kona'

po' sabap nog pangkat ilan ni Apu' Abraham nog boya'an miimung ilan nog gombata'anan non. Suga'id non, ma' nini og tinalu' nog Mikpongon kitu' dia ni Abraham nog sinulat dia sog Kitab, “Og tantu gombata'anan mu dia poktidu sog bata' mu nog si Isak.”* 8 Dadi, og ma'ana nog pigolong non kitu', og gombata'anan ni Apu' Abraham koyon, kona' po' miktidu ilan dia sog glawas non. Suga'id non, ain tinumud bu mingandol sog Mikpongon mama' ni Apu' Abraham dangan midongog non og pasad kitu' nog Mikpongon dianon, mimung ilan nog gombata'anan ni Apu' Abraham bu og gombata'anan dosop nog Mikpongon. 9 Po' ma' nini og talu' kitu' nog pinasad nog Mikpongon dianon, “Sog tang nog ma' nini, mokpuli' u dini, bu si Sara mogbata' na nog glaki.”†

10 Bu domikian dosop ma' ni Apu' Isak bu og duoy non nog si Apu' Rebeka nog solian pa nog bodos ion nog bata' nilan kitu' nog gapid, og pidonsama' tumalu' nog Mikpongon dianon pa'ali sog gombata' nilan nog 11-12 “Og kongudan mulipon dia sog gulang bata' dianon.”‡ Og gombata' kitu', da' ilan pa pokopoginang nog gomba'is otawaka molaton po' da' ilan pa bota'oy. Dadi, og ma'ana non, og Mikpongon, og baya' non da momili' nog ain kolegan non po' ngon potugyuan non dun. Bu og kopomili' non dianilan, kona' po' sabap sog gininang nilan. 13 Dadi, sa'an itu' ma' nini og talu' nog

* 9:7 9:7 Genesis 21:12 † 9:9 9:9 Genesis 18:10 ‡ 9:11-12 9:11-12 Genesis 25:23

Mikpongon nog sinulat dia sog Kitab, “Milalam u dia ni Jakub, tibua, miangit u dia ni Isau.”§

¹⁴ Dadi, olo ma gidoy buan og motalu' ta dun? Og Mikpongon mogbigya' ta' gidoy? Ondi' da.

¹⁵ Po' og talu' nog Mikpongon dia ni Apu' Muses kobon nitu' sinulat dosop sog Kitab nog, “Akon da mogbaya' dun bila tulungon ku og gotow. Bu akon da mogbaya' dun bila lolatan ku og gotow.”*

¹⁶ Dadi, og ma'ana non, og gotow pinili' nog Mikpongon sabap da sog glolatan nog Mikpongon dianon, kona' sabap sog dili glegan otawaka og ginang nog gotow.

¹⁷ Po' sinulat nosop ma' nini og talu' nog Mikpongon dia sog datu' nog gotow Ehiptuanan kobon nitu', “Sa'an ini piindog u ika mogdatu' po' bagun motongow og dasig nog baya' u bianan dianika, bu bagun dosop diadia u kobantug sog tibuk nog dunya.”†

¹⁸ Dadi og Mikpongon, lolatan non ain kolegan non lumolat, bu potogason non og pusung nog ain kolegan non mokpotogas.

¹⁹ Dadi bila ma' nitu', ngon bayu' og sak nog gotowanan dion dianakon nog iduma gidoy buan og Mikpongon tuntutan non ma ita dun. Po', long nilan dun, sima buan mokopogondi' dia sog Mikpongon?

²⁰ Bila ma' nitu' og sak niu dun, sima a buan nog poksakan mu ma og Mikpongon nog mama' nion? Po' koyon, domikian da ma' nog sinulat dia sog Kitab nog, “Og diniun, ondi' mokopoksak dia sog polondiun koyon dianon nog iduma gidoy buan ma' nion ma og kodiun

§ 9:13 9:13 Malakai 1:2-3 * 9:15 9:15 Exodus 33:19b † 9:17 9:17 Exodus 9:16b

mu dianakon?"‡ 21 Po' og polondiun koyon og mogbaya' dun bog olo og doksu'an nog diunon non koyon. Po' baya' non da bila sog sotibuk og glupa' diunon non ma' nog kabuk bu og kulon.

22 Domikian dosop ma' nitu' og gininang nog Mikpongon. Po' minsan si'oy moleg bosia mokpotongow bog olo bayu' nog glolingit non sog gotowanan bu og dasig nog baya' non, pipayat non da og ponutus non dianilan nog pikongitan non na bosia, ilan nog posungu' na sog gla'at. 23 Po' sa'an ma' nitu' og gininang non, po' bagun ain kitu' nog kilolatan non, motongow nilan bog andun doda' popia non. Ita og sinimpanan non tumabuk nog popia non bu kopotas non dianita. 24 Po' ita si'oy inonggat non dosop, og bansa Hudyu otawaka kona' Hudyu. 25 Po' ma' nini sinulat nog polomotalas nog talu' nog Mikpongon nog si Hosea dia sog Kitab,

“Og gotowanan nog kona' u bosia og pigotowan, ingolanan ku na ilan nog pigotowan ku. Og bansa nog di' u bosia molalam dun, ingolanan ku na ilan nog kolalaman ku.”§

Bu ma' nini nosop og tinalu' non dia sog Kitab,

26 “Og dili gotowanan sog bonua kitu' nog kitolu'an nog kona' ilan og pigotowan nog Mikpongon, kingolanan ilan na nog gombata'anan nog Mikpongon asta sog da' kopus non.”*

27 Bu ma' nini dosop og talu' nog polomolatas nog talu' nog Mikpongon nog si Isaya nog sinulat sog

‡ 9:20 9:20 Isaya 29:16
9:26 Hosea 1:10b

§ 9:25 9:25 Hosea 2:23b

* 9:26

Kitab pa'ali sog bansa Israel,

“Minsan si'oy og dakol nog gotowanan sog bansa Israel ma' nog dakol nog glinongowan nog pontad, ain da misama', og motabang.

28 Po' og Mikpongon og Pogbaya' sog glam non. Bu bila modopot na sog gondow kitu', pog-doli'doli'an non na dumoksu' og polihala' non dia sog gotowanan dini sog dunya koni.”†

29 Po' domikian da ma' nog pidonsama' non kitu' nog sinulat sog Kitab,

“Ita og gotowanan nog bansa Israel, somo' og pangkat ta da' soma'oy dianita nog Mikpongon, og doksu'an ta bosia domikian da ma' nog dua' buk kitu' og koliwagan bonua nog Sodom bu Gomora.”‡

30 Dadi bila ma' nitu', olo buan og doksu'an nog poktolu'on ta koni? Og gotowanan kitu' nog kona' Hudyu, minsan da' nilan si'oy ponontongoy og kodulusan dia sog Mikpongon, mikalap ilan dun sabap sog kopongandol nilan dia sog Mikpongon. 31 Saka, og gotow Hudyuanan kitu', minsan si'oy pinontong nilan og botad kitu' nog bagun ilan modulus, da' nilan da kalap. 32 Po' sa'an ma' nitu', og koponontong nilan dun, da' nilan bianoy dia sog kopongandol, suga'id non, dia sog sagya ginang nilan. Ion non nion misoksug nilan og batu kitu' nog mokobuksak 33 nog milabit dia sog Kitab nog ma' nini sinulat dun,

† 9:28 9:28 Isaya 10:22-33 ‡ 9:29 9:29 Isaya 1:9

“Tontong niu po' piindog u dia sog koliwagan bonua nog Sion og mosolag nog batu nog mosoksug nog gotow, og batu nog ombuksak gotow dun. Suga'id non, ain sumalig dianon, ondi' nododa' kosipogan.”§

10

¹ Pigilugan, mosolag tokodoy bosia og glegan ku nog motabang og salu bansa u, og gotowanan nog bansa Hudyu. Bu ma' nitu' dosop og gyakin ku dun. ² Po' kitoksi'an ku nog inatas nilan moktamuy sog Mikpongon. Tibua, og kopoktamuy nilan kitu', onda' pobianoy dia sog motud nog sabut. ³ Po' sabap nog da' nilan unutoy og kodulusan nog miktidu sog Mikpongon, mikpindog ilan bosia nog dili glegan nilan. Dadi, da' nilan tolima'oy og dalan nog Mikpongon dia sog kodulusan. ⁴ Po' si Kristu og kotumanan nog Botad kitu' nog pilatas dia ni Muses kobon nitu'. Dadi, simasima og gotow nog mongandol dianon, mimung ilan nog midulus sog Mikpongon.

⁵ Po' ma' nini og talu' ni Muses nog sinulat sog Kitab pa'ali sog kodulusan tidu sog kopokokunut non nog Botad kitu', “Ain mokokunut dun mimung motubu' dion.”* ⁶ Tibua, ma' nini dosop og talu' non nog sinulat sog Kitab pa'ali sog kodulusan nog gotowanan bianan sog kopongandol nilan,

§ **9:33** 9:33 Isaya 28:16. Og batu kitu' pigolong, ion non nion si Isukristu. * **10:5** 10:5 Levitikus 18:5

“Sumboy ondi' mogdialompikilan nog, sima gidoy mangoy sog pogonongan nog Mikpongon,”[†] (bagun mangoy dia ni Kristu).

⁷ “Otawaka, sumboy ondi' mogdialompikilan nog, sima gidoy mangoy sog pogonongan nog ain minatoy na,”[‡] (bagun mangoy dosop dia ni Kristu).

⁸ Po' kisunan niu na og talu' kitu' nog sinulat sog Kitab nog,

“Og talu' kitu' nog Mikpongon, dia na sog molani mu. Po' dion tanan sog baba' mu bu asta dia sog dialom pusung mu.”[§]

Og talu' nog Mikpongon koyon nog pigolong, ion non ion og gustalan nami kitu' pa'ali sog kopongandol nog gotow dia sog Mikpongon nog,
⁹ bila moktantu tumud og dialom pusung niu nog pitubu' non si Isukristu tidu sog patoy, bu motalu' niu og tud niu dianon nog, si Isus og Pogbaya', motabang amu na. ¹⁰ Po' dia sog dialom pusung ta og tantu tud boya'an mimung ita nog midulus sog Mikpongon. Bu tidu sog baba' ta motalu' ta og tud ta dia ni Isukristu nog boya'an motabang ita dun tidu sog doksu'an nog dusaanan ta. ¹¹ Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, “Simasima og gotow nog tumud dianon, ondi' kosipogan.”* ¹² Sa'an tinalu' nog simasima nog gotow, po' og Pogbaya', onda'idun binigya' non minsan olo bonsaoy dun, Hudyu otawaka kona' Hudyu. Po' ion og Pogbaya' sog glam nog gotow, bu mosolag og popia non dia sog ain mokitabang

[†] **10:6** 10:6 Deuteronomy 30:12 [‡] **10:7** 10:7 Deuteronomy 30:13 [§] **10:8** 10:8 Deuteronomy 30:14 * **10:11** 10:11 Isaya 28:16

dianon. ¹³ Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, “Minsan sima mokitabang dia sog ngalan nog Pogbaya', motabang ion.”†

¹⁴ Tibua, olo buan gidoy kopokitabang non dia sog Pogbaya' nog da' pa ion tud? Bu olo buan gidoy og kotud non nog da' non pa kodongog og gustalan pa'ali dia ni Isukristu? Bu olo gidoy mogandun kodongog non dun ual da ngon mangoy mogustal poguna pa'ali dianon? ¹⁵ Bu da'idun dosop mangoy mogustal lual da sugu'on ion poguna mangoy mogustal dianilan. Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, “Molongas tokodoy og kodatong nog ain mikpolatas nog Gomba'is nog Guksugan.”‡

¹⁶ Tibua, minsan ma' nitu', modakol ompok mokokunut sog Gomba'is kitu' nog Guksugan. Po' ma' nini og talu' ni Isaya kitu' nog sinulat sog Kitab, “Pogbaya', sima gidoy tinumud nog gustalan nami kitu' dianilan?”§ ¹⁷ Dadi, og kopongandol mongon bianan sog kopokinongog nog gotow nog gustalan. Og pigolong koni nog gustalan, ion non og gustalan pa'ali dia ni Kristu. ¹⁸ Dadi og gotowanan kitu', mikodongog ilan dota' gidoy? Mikodongog ilan da. Po' ma' nini og sinulat sog Kitab, “Og sowalan nilan mipulonag na sog tibuk nog dunya, bu og talu' nilan asta sog goktob nog glupa'an.”*

¹⁹ Dadi bila ma' nitu', og pangkatanan ni Apu' Israel kitu', mikosabut ilan da gidoy? Mikosabut

† **10:13** 10:13 Joel 2:32 ‡ **10:15** 10:15 Isaya 52:7 § **10:16**
10:16 Isaya 53:1 * **10:18** 10:18 Salmu 19:4

ilan da. Po' ma' nini dosop og talu' nog Mikpongon nog pibian non dia ni Muses nog sinulat sog Kitab,

“Sabap dianakon, mokopoksibok amu sog gotowanan nog da' kingolanoy og bansa nilan. Bu sabap dianakon, pokongitan niu og bansa nog kulang og sabut non.”†

²⁰ Dadi, si Isaya miksibolu' mokpolatas nog talu' nog Mikpongon,

“Minsan si'oy da' nilan akon ponontongoy, mitongow nilan da akon. Miksolitongow u dianilan nog minsan si'oy da' ilan poksak pa'ali dianakon.”‡

²¹ Bu pa'ali dosop sog pangkatanan ni Apu' Israel kitu', ma' nini og talu' nog Mikpongon nog sinulat sog Kitab, “Glabungsolom pogonggaton ku bosia ilan, minsan si'oy og polongantu ilan dianakon.”§

11

¹ Dadi bila ma' nitu', tinolikudan ta' buan gidoy nog Mikpongon og pigotowan non? Onda' da. Po' akon og gotow Israel u tanan bu og pangkat ni Apu' Abraham bianan sog kipongkatoy u dia ni Apu' Benjamin. ² Og Mikpongon, onda' non tolikudoy og pigotowan non nog pinili' non tidu sog donsama'. Po' kosunan niu da og talu' nog polomolatas kitu' nog talu' nog Mikpongon nog si Iladya nog sinulat dia sog Kitab. Sinumbung non og salu bansa non nog Israel dia sog Mikpongon. Ma' long non dun,

† **10:19** 10:19 Deuteronomy 32:21b ‡ **10:20** 10:20 Isaya 65:1

§ **10:21** 10:21 Isaya 65:2

³ “Pogbaya', pimunu' nilan og polomolatasanan nika, bu linoglag nilan og pogbotangan nog pomalas nilan dianika. Sala u da misama', bu boya'an bunu'on nilan tanan bosia akon dun.”*

⁴ Kosunan niu dosop bog olo tabal nog Mikpongon dia ni Iladya nog sinulat sog Kitab,

“Sinumama' u laga' pitu ngibu kotow og pigotowan ku nog da' poktamuy dia ni Baal.”†

⁵ Dadi, domikian da ma' nog numun koni, ngon dosop og sinama' nog Mikpongon po' pimili' non sabap sog tulung non kitu'. ⁶ Kona' po' sabap sog ginang nog gotow, suga'id non, sabap da sog tulung non kitu'. Po' somo' tulungon non og gotow sabap sog ginang non, og ma'ana non, kona' na og tulung.

⁷ Dadi, olo ma doksu'an nog poktolu'on koni? Og ponontongon nog gotow Israelanan nog minsan landu' kopogapas nilan monontong dun, da' nilan kalap. Saka, og duma nilan kitu' nog pinili' nog Mikpongon nog mingandol dianon, mikalap ilan dun. Ain da' kitu' pokalap dun, mitogas og pusung nilan. ⁸ Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

“Sabap sog Mikpongon, miimung miglokobol og pikilan bu pusung nilan boya'an og mata nilan ondi' mokotongow bu og tolinga nilan ondi' mokodongog asta pa sog numun koni.”‡

⁹ Bu ma' nini dosop og pongoningoni ni Dabid nog sinulat sog Kitab,

* **11:3** 11:3 1 Kings 19:10 † **11:4** 11:4 1 Kings 19:18 ‡ **11:8** 11:8 Deuteronomy 29:4, Isaya 29:10

“Solian nilan mogloliag sog kologya'an nilan, motaban ilan bu mangka kukpa'oy. Modogdag ilan bu kosuli'an ilan nog kolaton nilan. ¹⁰ Molamong mata nilan boya'an nog ondi' ilan mokotongow, bu mogbokutut ilan mogbaba nog sinsaan asta sog da' kopus non.”§

Og pa'ali sog kogawon nog ain kona' Hudyu

¹¹ Dadi, bila ma' nitu' nog mikpogbuksak ilan ma, mibuksak ilan nota' gidoy boya'an nog di' ilan na motabang dun? Onda' da. Suga'id non, sabap sog dusaanan nilan koyon, og tabang midopot na minsan sog gotowanan nog ain kona' Hudyu. Bu sa'an itu' ma' nitu', po' bagun dosop og gotow Hudyuanan koyon, mima ilan dun. ¹² Dadi, bianan sog dusaanan nog gotow Hudyuanan bu bianan dosop sog kosimoy nilan sog glegan nog Mikpongon dianilan, miimung mosolag popia sog duma gotowanan nog kona' Hudyu. Tibua, bila midopot na og dakol nog gotow Hudyuanan nog misunu' na kogawon dianilan tidu sog dusa, labi pa' ditu' og popia dia sog gotowanan.

¹³ Og poktolu'on ku koni daniu, nog ain kona' Hudyu. Akon, sinugu' u mogustal dia sog gotowanan nog kona' Hudyu. Bu monamal u mogustal daniu. ¹⁴ Po' gomonsunoy sabap sog sugu'an koni dianakon, mima og salu bansa u dun nog Hudyu boya'an ngon tanan mogawon dianilan tidu sog dusa. ¹⁵ Po' bianan sog da'

§ **11:10** 11:10 Salmu 69:22-23

ilan kodukakit dun solianlian sabap sog kopongmungyas nilan, og gotowanan nog kona' Hudyu, miimung nog mitiguli' ilan dun dia sog Mikpongon. Tibua, bila modopot na nog modukakit ilan sabap sog tud nilan sog Mikpongon, mama' ilan na nog mitubu' tidu sog patoy.

¹⁶ Ibalat da sog kopogimung nog pan, bila ngon sotibuk og pan, saka og putuk non koyon bogoyon sog Mikpongon, asta pa og sama' non koyon ion na dun. Bu domikian dosop sog gamut nog kayu, bila og gamut non binogoy na sog Mikpongon, asta glam nog pangaanan nog kayu koyon, ion na dosop dun. ¹⁷ Bu ibalat dosop sog kayu nog pimula, bila ngon panga non nog sinopek po' suklian nog len panga tidu sog len kayu nog kona' pomulan, motubu' dosop dion og len panga koyon. Dadi, amu koyon domikian da ma' nog pangaanan nog kayu koyon nog kona' pomulan. Pisolabuk amu na dia sog gamut nog kayu koyon nog pimulan. Dadi bila ma' nitu', miksolabuk amu na nog kotubu'. Po' og gotow Hudyuanan koyon domikian da ma' ilan nog kayu kitu' nog pimula. ¹⁸ Dadi, na' niu tokodoy ilan poksudi'an nog mikpoksoppek ilan domikian ma' nog pangaanan. Na' amu mogbonsag po' sagya panga amu da. Bu kosunan niu kona' og panga mokpotubu' sog gamut, suga'id non, og gamut mokpotubu' sog panga non. ¹⁹ Dadi, sumboy dosop da'idun momikil nog sa'an sinopek og pangaanan kitu' po' bagun ion posuklion dun. ²⁰ Minsan si'oy motud nog sinopek ilan, sabap da sog kopongmungyas nilan dia sog Mikpongon. Dadi, sa'an mikosukli amu, sabap

sog kopongandol niu dia sog Mikpongon. Dadi, sumboy popogonon niu og kopongandol niu bu ondi' amu mogbonsag dun, suga'id non, kondok amu. ²¹ Po' bila og Mikpongon, pingawa' non og gotow Hudyuanan nog saka ilan domikian da ma' nog tantu panga nog batang nog kayu koyon nog pomulan, labi na amu nog kona' Hudyu, pongowa'on non dosop amu.

²² Dadi sabap ditu', motongow ta og glolat bu kopihit doma nog Mikpongon. Ompihit ion dia sog ain mibuksak sabap sog kopongmungyas nilan dianon. Bu mololat ion daniu, bila kobon non dia amu da sog glolat non. Bila onda' amu sog glolat non, amu si'oy gomonsunoy sopekon non dosop. ²³ Bu og gotow Hudyuanan si'oy, bila lumota' ilan na momungyas dia sog Mikpongon, moksud dosop glolaman nog Mikpongon dianilan. Po' og Mikpongon moto tumiguli' dianilan. ²⁴ Po' amu og gotowanan nog kona' Hudyu, domikian da ma' nog panga nog len kayu nog kona' pomulan. Bu tidu amu sopekon, pitapek amu nog Mikpongon dia sog batang nog kayu koyon nog pomulan. Saka, mologon bosia potopekon. Tibua, molomu da potopekon puli' bila og tantu panga non da og sinopek ditu'.

²⁵ Dadi pigilugan, og piktalu' u koni mologon ta bosia sobuton. Tibua, piosun ku na daniu bagun niu da mosabut, bu bagun dosop di' amu mogbugalbugal dun. Po' mitogas og pikilan nog kodokolan nog bansa Hudyu dia sog Mikpongon asta kotoktuban og dakol nog gotowanan sumolabuk dia sog Mikpongon nog ain kona' Hudyu.

²⁶ Dadi sabap ditu', og glam nog bansa Hudyu

mogawon tidu sog dusa. Po' ma' nini sinulat sog Kitab,

“Og Polonabang matong tidu sog bonua nog Sion. Pongowa'on non glam nog kohinangan nog sinoitan nog pangkatanan ni Apu' Jakub kitu'. ²⁷ Koni og pasad u dianilan sog tang nog pongowa'on ku glam nog dusaanan nilan.”*

²⁸ Dadi ma' nitu' si'oy, solian numun koni pa'ali sog Gomba'is kitu' nog Guksugan, og gotow Hudyuanan miimung nog banta nog Mikpongon bagun da molakit ain kona' Hudyu nog mama' niu sog pigdotu'an nog Mikpongon. Tibua, pa'ali sog kopili' nog Mikpongon sog bansa Hudyu, ilan doda' og kololaman non sabap sog pasad non sog mokogulanganan kitu' kobon nitu'. ²⁹ Po' og Mikpongon, ondi' non sapon og pikilan non pa'ali sog pinili' non kitu' otawaka popia non sog gotowanen. ³⁰ Dadi, amu nog kona' Hudyu, dini kitu' mingantu amu sog Mikpongon. Tibua numun koni, kilolatan non na amu sabap sog pongantu nog gotow Hudyuanan kitu' dianon. ³¹ Sabap sog glolatan nog Mikpongon sog ain kona' Hudyu, miimung mingantu og Hudyuanan dun bagun ilan dosop kololatan nog Mikpongon. ³² Og ma'ana non, glam nog gotow inimung non ma' nog binilanggu' sabap sog kopongantu nilan sog Mikpongon bagun da ompotongow nog Mikpongon og glolatan non dia sog glam nog gotow.

Sanglit sog Mikpongon

* **11:27** 11:27 Isaya 59:20-21

33 Og kolongas nog Mikpongon ondi' mubadubad sog ponolu'on. Bu og kotoan bu sabut non, da'idun mokadal dun. Ondi' mustal og glegan non. Bu da'idun dosop mokosabut 34 nog pondayan non. Po' ma' nini og sinulat sog Kitab,

“Sima gidoy buan mokosabut nog pikilan nog Pogbaya? Sima gidoy buan moko pomali dianon?”†

35 “Sima gidoy buan mikopogbogoy sog Mikpongon nog sumboy sugdaan ion nog Mikpongon dun?”‡

36 Po' ion og Mikpongon nog glam non. Dadi, glam nog piongon, miongon bianan dianon, bu glam non ion da dun. Dadi, dia non og sanglit, bu gadab, bu kotas asta sog da' kopus non. Amen.

12

Polomotadon nog gombata'anan nog Mikpongon

¹ Dadi pigilugan, bila ma' nitu' og glolatan nog Mikpongon dianita, pongonion ku daniu nog uokilon niu og glawas niu dia sog Mikpongon po' koyon mimung og bogoy niu dianon nog totubu', bu midulus, bu mosu'at dianon. Po' ma' nion og tantu nog kopoktamuy niu dianon. ² Na' amu na moglogiling sog polomotadon nog dinunya. Suga'id non, tugdak niu og Mikpongon sumop nog polomotadon niu bianan sog kopongimbogu non dia sog pikilan niu boya'an kosunan niu bog olo og glegan nog Mikpongon nog ion non ion, og

† **11:34** 11:34 Isaya 40:13 ‡ **11:35** 11:35 Job 41:11

gomba'is, bu modulus, bu ain kitu' og kosu'atan ion dun.

³ Po' sabap sog baya' nog binogoy nog Mikpongon dianakon bianan sog glolat non, tolu'on ku sog monala kotow daniu, sumboy di' amu ilakad pokpotaspotas nog pikilan niu. Suga'id non, pokpadapada niu og pomikilan niu pa'ali sog dili glawas niu bianan sog kopongandol nog binogoy nog Mikpongon daniu. ⁴ Po' ibalat da sog tibuk nog glawas nog gotow, miglologinis og pogingalan dun, bu miglologinis og polongkapan non. ⁵ Domikian da sog ain sinumolabuk dia ni Kristu, minsan si'oy modakol ita, solabuk da og glawas ta bu miksiningskotoy ita. ⁶ Miglologinis og kotoan nog binogoy nog Mikpongon dianita bianan sog glolat non. Dadi, gomiton ta og kotoan ta koyon. Bila binogayan ita nog kotoan mokpolatas nog talu' nog Mikpongon, sumboy polotason ta bianan sog goktob nog kopongandol ta sog Mikpongon. ⁷ Bu bila binogayan ita nog kotoan mogusiba' sog gotowanan, sumboy inangon ta. Bu bila binogayan ita nog kotoan mokpanad, sumboy mokpanad ita. ⁸ Bila binogayan ita nog kotoan mondolo'isog, sumboy inangon ta. Bila binogayan ita nog pikilan nog tumabang sog ain kilogonan, sumboy motawal ita. Bu bila binogayan ita nog kotoan mogokbit, sumboy potubudan ta kopogokbit ta nog gotowanan. Bu bila binogayan ita nog pikilan lumolat sog gotowanan, sumboy inangon ta dunut da'da'an ta.

Og bayu'bayu' nog glolaman

⁹ Sumboy moktantu ita lumalam sog pakasiotow ta. Pogolig amu sog ain di' pia bu pogoidoy niu ain og gomba'is. ¹⁰ Pokilolamoy amu po' momogilug amu sabap sog kosolabuk niu dia ni Kristu. Poginodaboy amu nog pigilugan niu sog tanud. ¹¹ Ponamal amu dosop kobon non sog ginang niu dia sog Kounutan ta dunut og landu' glolaman niu dianon. ¹² Bu pogda'da' amu sog dodomaan niu dianon. Poglogaga amu dia sog sinsaan niu. Bu pogyakin amu kobon non. ¹³ Bu lolatoy niu dosop og pigilugan nog ain kionda'an. Bu kobon non usiba' niu ain monumbaloy daniu.

¹⁴ Pogyokinoy niu dia sog Mikpongon nog popiaon non ain mongula'at daniu. Na' niu ilan ponuyudan. ¹⁵ Bu ain migda'da', duma amu dianilan mogda'da'. Bu ain misusa, duma amu dosop dianilan mosusa. ¹⁶ Poksulutsulut amu sog glam non. Na' amu mokpotaspotas, suga'id non, tolima' niu minsan si'oy ombaba' nog ginang. Bu na' amu mogbonsagbonsag.

¹⁷ Ain moginang nog molaton daniu, na' niu ilan tumbasan nog molaton. Bu inang niu ain og motulus sog glam nog gotow. ¹⁸ Ponamal amu moginang nog mondom moglogomigus og glam niu. ¹⁹ Amu glokoleanan ku, na' amu moksuli'suli', suga'id non, uakil niu og molaton koyon nog kohinangan daniu dia sog polihala' nog Mikpongon. Po' ma' nini og talu' nog Mikpongon nog sinulat sog Kitab, "Akon na sumuli', akon na tumumbas dun."* ²⁰ Suga'id

* **12:19** 12:19 Deuteronomy 32:35

non, sumboy og ginangon niu domikian ma' nog sinulat sog Kitab nog,

“Bila mogutom og banta niu, poka niu. Bu bila kinuow, pinum niu ion. Po' og doksu'an non mimung kosipogan ion dun. Domikian da ma' nog kitopukan og gulu non nog baga.”†

²¹ Dadi, sumboy di' amu moit nog molaton, suga'id non, pomondag amu sog molaton bianan sog ginang niu nog gomba'is.

13

Sumboy moguakil ita sog ain migokbit nog botad

¹ Sumboy glam nog gotowanan sumangkan dia sog pogaid nog botad. Po' da'idun og baya' nog da' tugdakoy nog Mikpongon. Dadi, ain og gotow nog migokbit nog baya' koyon, tinugdakan ion nog Mikpongon. ² Dadi, ain mongantu dia sog baya' koyon nog tinugdak nog Mikpongon, og ma'ana non, mikopongantu ilan dosop dia sog glegan nog Mikpongon. Dadi, og doksu'an non, polihola'on ilan nog Mikpongon dun. ³ Tibua, ain og gotow nog moginang nog gomba'is, di' ilan mondok nog polihala'. Tibua, ain og gotow nog miginang nog molaton, sumboy mondok ilan nog polihala' nog pogaid koyon nog botad. Dadi, bila moleg amu nog di' amu kondokan nog polihala' nog kounutan niu, sumboy moginang amu nog gomba'is po' bagun non da amu kodongya'an. ⁴ Po' ilan koyon, og sosoligan nog Mikpongon

† **12:20** 12:20 Proverbs 25:21-22

bagun da kobo'isan amu dun. Tibua, bila moginang amu nog di' pia, kondok amu dun. Po' sa'an ion binogayan ilan nog Mikpongon nog baya' po' bagun ain moginang nog di' pia, polihola'on nilan. ⁵ Dadi, sumboy sumangkan amu dia sog ain kiuokilan mogbaya'. Kona' tibua po' polihola'on amu sabap sog kohinangan niu nog di' pia. Suga'id non, kisunan niu na nog sumboy amu doda' sumangkan dia sog ain kiuokilan koyon mogbaya' po' ma' nitu' og glegan nog Mikpongon daniu.

⁶ Sa'an dosop mogbayad ita nog buis po' og sukatan nog pogaid kitu' nog botad. Po' og gotowanan kitu' nog inuokilan nog Mikpongon mogbaya', ion non nion og sosoligan non. Dadi, bila ininang nilan og ginang nilan koyon, dia ilan miginang sog Mikpongon. ⁷ Dadi, bila ngon og boyadan niu, sumboy mogbayad amu na. Bila og buis, bayad niu. Bila kopogbotad, pogbotad amu. Bila og kopogadab, pogadab amu.

⁸ Sumboy boyadan niu og glam nog gutanganan niu, da' lakit nog kopoglinolatoy niu nog pigilugananan ta sog tanud. Po' ain mololat sog pakasiotow non, og ma'ana non miunut non og glam nog dondagananan kitu' nog Mikpongon ⁹ nog sinulat sog Kitab nog,

“Da'idun mogbabal nog duoy nog duma non.

Da'idun momunu'.

Da'idun monakow.

Da'idun mima nog golota' nog duma non.”*

Bu asta duma pa nog dondagananan kitu'. Glam non koyon kinumpung dia sog solabuk dondagan

* 13:9 13:9 Exodus 20:13,15,17

koni nog, “Lolatoy niu og sumbaloy niu domikian da ma' nog glolatan niu sog dili glawas niu.”†
 10 Po' og gotow nog mololat sog sumbaloy non, ondi' non inangan nog molaton. Dadi, sa'an itu' ain mololat, miimung nog mikokunut ilan sog glam nog dondagananan kitu'.

11 Dadi, inang niu po' kisunan niu na bog olo timpu numun koni, og timpu nog sumboy mogongman amu na. Po' tidu sog kotabuk niu dia ni Isukristu, posisaya' na kosompol og gondow nog kohurup ta dianon. 12 Dadi, ibalat da sog gobi bu gondow, og gobi dali' na kolibuas po' dali'ondow na. Dadi, lota'an ta na moginang ain kohinangan koyon nog miktidu sog kodoloman. Suga'id non, inangon ta ain og ponginangon koyon nog dia miktidu sog kodolagan po' kitu' mimung nog taming ta sog ain molaton. 13 Dadi, sumboy omba'is og polomotadon ta domikian da ma' nog polomotadon nog dia miktidu sog kodolagan. Og ma'ana non, da'idun na og mogduyunduyun monginang nog di' pia bu moglangulangu, otawaka moginang nog so-suku kosipogsipog, moksusi, otawaka mogdalu. 14 Suga'id non, ungod niu sog pikilan niu og Kounutan ta nog si Isukristu. Bu na' amu na monontong nog len pondayan mondom minang niu og glegan nog dili glawas niu nog boya'an mokodusa amu dun.

14

1 Tolima' niu og pigilugan ta sog tanud, ain og moguya' pa og tud nilan. Bu na' amu moksusi

† 13:9 13:9 Levitikus 19:18b

nog da' ma'ana non. ² Po' mama' nog ponganon, ngon sala kotow, og sabut non nog minsan olo pongononoy dun mokodyadi ion kuman dun. Tibua, ngon dosop og gotow nog kulang pa sabut non. Og mokan non sagya da glompan. ³ Dadi, ain kuman nog minsan olo pongononoy dun, sumboy ondi' non poksudi'an og dumaanan non nog di' kuman nog ma' nion koyon. Bu dosop, ain togo li'inan pa'ali sog pongonganon, sumboy ondi' non sika'on ain da'idun kitu' gli'inan non, po' ion si'oy, tinabuk da ion nog Mikpongon. ⁴ Po' da'idun baya' niu sumika' sog gulipon nog len gotow. Po' og gapu' non da moto dun minsan olo doksu'an nog sosoligan non koyon. Tibua, og doksu'an non omba'is da po' og gapu' non og Pogbaya' bu moto ion tumabang sog pigotowanan non bagun ion mokodopot sog gomba'is kitu' nog doksu'an.

⁵ Bu mama' dosop nog gondow nog kopok-tamuy nog gotow, ngon og gotow nog solabuk gondow og bololaga' dianon. Tibua, ngon dosop gotow nog glam nog gondow migbatuk da dianon. Dadi, sumboy monala kotow dianita motintu tokodoy bog olo dili pikilan ta. ⁶ Po' og gotow nog ngon solabuk gondow nog bololaga' dianon, og ma'ana non, og gadab non dia sog Pogbaya'. Bu dosop, og gotow nog kuman nog minsan olo pongononoy dun, og ma'ana non, og gadab non dosop dia sog Pogbaya' po' pisolomatan non, og Mikpongon. Bu og gotow dosop nog migli'in nog ponganon, og kopogli'in non koyon, og gadab non bu posolamat non dia sog Mikpongon. ⁷ Da'idun og gotow nog motubu'

tibua nog dili dianon bu da'idun dosop og matoy tibua nog dili dianon. ⁸ Dadi, bila mitubu' ita, mitubu' ita bagun kopogodaban og Mikpongon dun. Bila matoy ita, ma' nitu' dosop. Dadi, matoy motubu' ita, dia ita sog Mikpongon.

⁹ Dadi, sa'an minatoy si Kristu bu mitubu' ion puli' tidu sog patoy bagun mimung ion nog Pogbaya' sog glam non, sog ain minatoy otawaka ain totubu'. ¹⁰ Bila ma' nitu', da'idun kopatut niu mongukum nog pigilugananan ta sog tanud. Bu da'idun dosop kopatut niu moksudi' sog pigilugan ta sog tanud. Po' ngon gondow non, og glam ta mongadap da sog Mikpongon po' ukumon non ita. ¹¹ Po' ma' nini og talu' nog Pogbaya' nog sinulat sog Kitab, "Motubu' u, bu glam nog gotowanan mongadap monginglu'ud dianakon. Bu glam nog gotowanan mokpoktal' nog akon da og tantu Diwata."*

¹² Dadi, monala kotow dianita madap sog Mikpongon po' tobalon ta og kohinangan ta.

¹³ Dadi, sumboy lota'an ta mongukum sog duma ta. Suga'id non, potintu niu pikilan bu og polomotadon niu bagun da og pigilugan niu sog tanud ondi' mokosoksug sabap dianiu otawaka ombagla og kopongandol nilan sog Mikpongon.

¹⁴ Po' akon, sabap sog kosolabuk u dia sog Kounutan ta nog si Isus, kosunan ku nog da'idun da og ponganon nog sumboy pogli'inan. Tibua, bila ngon gotow nog ngon og gli'inan non sog soginis og ponganon, sumboy og gli'inan non

* **14:11** 14:11 Isaya 45:23

koyon dili da dianon. ¹⁵ Dadi, bila ngon og дума pigilugan niu sog tanud nog ombagla og kopoktanud non sabap sog kokan niu, saka ondi' amu lumota' kuman dun minsan si'oy kisunan niu na bog olo pikilan non, og ma'ana non, og botad niu koyon kona' na og glolatan niu dianon. Po' na' niu pogla'atan og kopongandol nog дума ta sabap sog kokan niu. Po' ilan si'oy, misunu' ilan dosop lokatoy bíanan sog kopatoy ni Isukristu. ¹⁶ Dadi, minsan si'oy sog pikilan niu dun og botad koyon omba'is, gomonsunoy tolu'on nilan og molaton nog botad. ¹⁷ Po' og gindanan nog misakup ita na sog pigdotu'an nog Mikpongon, kona' botad pa'ali sog olo mokan ta otawaka ginumon ta. Suga'id non, og gindanan dun, og polomotadon ta nog midulus, og gomigus, bu og da'da'an ta nog miktidu sog Bolakat nog Mikpongon. ¹⁸ Dadi, bila ma' nini og kopokokunut ta dia ni Kristu, kosu'atan og Mikpongon dun bu motulus dosop sog gotowanan.

¹⁹ Dadi, sumboy monamal ita moginang nog ain mondom moglogomigus og gotowanan dun, bu ain og pododungag og sabut ta dun pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. ²⁰ Golom ta na ondi' inangoy og botad kitu' pa'ali sog pongonganon, bila mologlag og ginang nog Mikpongon dun. Da'idun si'oy bosia og gli'inan nog ponganon. Tibua, ngon ponganon nog sumboy di' ita kuman dun, bila mimung nog mokodusa og pigilugan ta dun. ²¹ Dadi, golom ita na ondi' kan nog ginis nog basta', otawaka minum nog galak, otawaka minsan olo ginangoy dun, bila mimung

nog ombagla og kopongandol nog pigilugananan ta sog tanud.

²² Dadi, monala kotow dianita, og tud ta pa'ali sog botad koyon nog ma' nion, sumboy ita da bu og Mikpongon. Po' mogda'da' og gotow nog ondi' sila'on sabap sog botad non nog kisu'atan ion dun. ²³ Tibua, bila mogdua'dua' og pikilan non pa'ali sog tud non sog botad koyon nog pa'ali sog kokan, saka inangon non da, polihola'on ion nog Mikpongon dun. Sa'an ma' nitu' po' og ginang non koyon, onda' na poktidu sog kopongandol non sog Mikpongon. Po' bila inangon ta og sagya glegan ta nog saka onda' poktidu sog kopongandol ta sog Mikpongon, mimung og dusa.

15

¹ Dadi, ain ompagon og tud non sog tanud, sumboy tobangan non ain moguya' pa og tud non. Po' sumboy ondi' ta potason sog pikilan ta og dili glegan ta. ² Suga'id non, monala kotow dianita sumboy inangon ta ain kosu'atan og duma pigilugananan ta bagun dumalom og sabut nilan pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon. ³ Po' minsan si Kristu, da' non potasoy og dili glegan non, suga'id non, ma' nini sinulat sog Kitab, "Og gotowanen kitu' nog bakan ponompola' dianika, og tompola' nilan misugat dianakon."* ⁴ Og potugyuan nog glam nog sinulat kitu' sog Kitab kobon nitu', bagun ita kopomolian boya'an ompagon og kopongandol ta bu dodomaan ta dia sog Mikpongon. Po' ombasta ta dia sog Kitab

* 15:3 15:3 Salmu 69:9

pa'ali sog gotowanan kitu' nog tinobangan nog Mikpongon sabap sog ompagon og pikilan nilan dianon.

⁵ Mikpongon og mogbogoy sog gotow nog bagun mokogaga bu mokopondolo'isog. Dadi, og pongoningonion ku dianon, nog tobangan non dosop amu bagun amu mokpoksolabuk dia sog kopokokunut niu dia ni Kristu Isus. ⁶ Bu bagun dosop, tidu dia sog kopoksolabuk nog pikilan niu bu kopoktalun' niu, mongon og sanglit niu dia sog Mikpongon po' ion og Gama' bu poktomuyon nog Kounutan ta nog si Isukristu.

⁷ Dadi, sumboy moktinolima'oy amu domikian da ma' nog kotolima' ni Kristu daniu bagun kosonglitan og Mikpongon dun. ⁸ Po' tolu'on ku daniu, sa'an si Kristu minangoy tumabang dia sog bansa Hudyu po' bagun motampal nog og Mikpongon og kopongondolan. Po' bianan dia ni Kristu, mituman og pidonsama' nog Mikpongon dia sog munaotowanan kitu' kobon nitu'. ⁹ Bu bianan dosop dianon, og Mikpongon kisonglitan nog gotowanan nog kona' bansa Hudyu sabap sog glolat non dianilan. Po' ma' nini sinulat sog Kitab, "Dadi, sa'an itu' songlitan ku ika dia sog gotowanan nog kona' Hudyu, bu bobaton ku og sanglit u dia sog ngalan mu."† ¹⁰ Bu sinulat dosop nog ma' nini, "Amu, og gotowanan nog kona' Hudyu, ampu' amu mogloliag sog gotowanan koyon nog pinili' nog Mikpongon."‡
¹¹ Bu sinulat nosop nog ma' nini, "Poksanglit amu sog Pogbaya', glam nog gotowanan nog

† **15:9** 15:9 Salmu 18:49 ‡ **15:10** 15:10 Deuteronomy 32:43

kona' Hudyu. Bu glam niu, bobat niu og sanglit niu dianon.”§ ¹² Bu ma' nini og talu' ni Isaya nog sinulat sog Kitab, “Ngon matong og pangkat ni Jese. Bu pindogon ion mogbaya' sog gotowanan nog kona' Hudyu. Bu dianon da kotimbul og dodomaan nilan.”*

¹³ Dadi, og Mikpongon da og dodomaan ta. Bu pongoningonion ku dianon nog bianan sog kopongandol niu dianon, bogoyon non dianiu og landu' gloliag bu og kotikna' nog pikilan. Po' bianan sog dasig nog Bolakat nog Mikpongon, mimung molongas tokodoy pikilan niu sabap sog landu' kopogdodama niu dianon.

¹⁴ Pigilugan, kosunan ku nog amu, omba'is kohinangan niu bu ompantas na sabut niu pa'ali sog pigdotu'an nog Mikpongon, bu moto amu dosop momali sog duma niu. ¹⁵ Dadi, sa'an ini mibolu' u sumulat nog sulat u koni dianiu, bagun niu da ompikil mokpuli' pa'ali sog duma polokala'anan koni. Po' mosolag og ginang koni nog binogoy nog Mikpongon dianakon sabap sog kosolag nog glolat non. ¹⁶ Po' inimung non akon og sosoligan ni Kristu Isus mangoy dia sog gotowanan nog kona' Hudyu. Po' mama' u nog bolian non mogustal nog Gomba'is nog Guksugan nog miktidu sog Mikpongon. Bu bila tumud ilan, mimung ilan ma' nog bogoy dia sog Mikpongon nog kisu'atan ion dun. Bu siboyon ilan nog Bolakat nog Mikpongon.

¹⁷ Dadi, linoliag u tokodoy sog kosolabuk u dia ni Kristu Isus nog miimung u nog sosoligan

§ **15:11** 15:11 Salmu 117:1 * **15:12** 15:12 Isaya 11:1,10

non dia sog ginang nog Mikpongon. ¹⁸ Dadi, ondi' u moguksug nog minsan olo ginangoy dun lual da ain miinang ni Kristu bianan dianakon, bagun koponulu'an og gotowanan nog kona' Hudyu mokokunut dia sog glegan nog Mikpongon. ¹⁹ Dadi, mikopoginang u nog gingyata'anan bu duma ginang nog kosobu'sobu' bianan sog Bolakat nog Mikpongon nog migonong dianakon. Dadi, tidu sog Jerusalem asta sog susulan nog Ilirikum, miulit u pogustaloy nog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Kristu. ²⁰ Po' tidu pa sog tolipunan, og glegan ku mogustal nog Gomba'is nog Guksugan dianilan nog da' nilan pa sibon kodongog. Po' ompok u bosia mangoy moguksug dun sog bonua nog donsama' na kiuksugan. ²¹ Suga'id non, og kolegan ku nog minang u ma' nog sinulat kitu' sog Kitab, "İlan nog da' pokosun pa'ali dianon, kosunan nilan ion. Bu İlan dosop nog onda' pokodongog pa'ali dianon, mosabut nilan ion."† ²² Ma' nitu'. Sa'an miimung miangga' u mangoy dion niu.

²³ Tibua, numun koni mitipot na pomolioy og gotowanan dini lambul sog duma probinsiaanan koni. Miobon na bosia og glegan ku dumopot dion niu. ²⁴ Dadi pikilan ku, mapit u dion bila mangoy u sog bonua nog bansa Gispanyol. Po' moleg u bosia mokpobonpobon dion niu bagun mokopoksolabuk ita sog da'da'an ta mangka u si'oy poglandan. Bu tobangoy niu dosop akon bila panow u na ditu' sog bonua nog Gispanyol. ²⁵ Tibua, mangka u si'oy angoy dion,

† **15:21** 15:21 Isaya 52:15b

numun kitu' posungu' u pa sog Jerusalem po' pitangon ku ditu' og tabang dia sog pigotowan nog Mikpongon. ²⁶ Po' og pigilugananan ta sog tanud dia sog probinsia nog Masadonia bu Akaya, mioleg ilan mogbogoy nog tabang dia sog pigotowan nog Mikpongon nog miskinananan ditu' sog Jerusalem. ²⁷ Migda'da' ilan mogbogoy ditu' nilan. Molongas doda' po' ilan nog kona' gotow Hudyu, ngon tanan og gutang nilan sog gotow Hudyuanan. Po' og gotowanan nog kona' Hudyu, misunu' ilan sog popia nog kinodiwata dia sog gotowanan nog Hudyu. Dadi, sabap sog kosunu' nilan sog popia nog kinodiwata, sumboy bohogi'an nilan og Hudyuanan nog daya nilan sog kinilawan. ²⁸ Dadi, bila modoksu' na og tugyu u ditu', bu motulun ku na dianilan glam nog sin kitu' nog pigomutomutan, gumonat u na sog Jerusalem. Bu mapit u monumbaloy dion niu mangka u si'oy panow ditu' sog bansa Gispanyol. ²⁹ Kosunan ku nog bila matong u na dion, dunut dosop og glam nog popia ni Kristu dianiu.

³⁰ Dadi pigilugan, bianan sog kopoksolabuk ta dia sog Kounutan ta nog si Isukristu, bu bianan dosop sog glolat nog miktidu sog Bolakat nog Mikpongon, pongonion ku pa dianiu nog dumaoy niu pa akon sog pihit u koni bianan sog gyakin niu sog Mikpongon. ³¹ Pogyakin amu nog tobangan non akon tidu sog komot nog gotowanan kitu' nog di' tumud dia ni Kristu ditu' sog bonua nog Judia. Bu pogyakin amu dosop nog, og pigotowan nog Mikpongon sog Jerusalem, kosu'atan ilan nog tugyu u ditu' nilan.

³² Dadi bila ma' nitu', sog baya' nog Mikpongon,

mokangoy u dion niu dunut da'da'an ku bu doma, moksud nosop og gloliag ta. ³³ Dadi, og pongonion ku dia sog Mikpongon nog ion og piktiduan nog gomigus nog dia na ion niu kobon non. Amen.

16

Ponogina ni Paul

¹ Tolima' niu og gilug ta koni nog glibun nog si Pibi. Ion ginolal dia sog glumpuk nog pigilugan ta sog tanud ditu' sog koliwagan bonua nog Sengkrea. ² Dadi, ma' nog botad nog pigotowan nog Mikpongon, tolima' niu pa ion po' ion og duma niu dosop sog kosolabuk niu dia sog Kounutan ta nog si Isus. Tobangoy niu pa ion bila ngon og kulang non po' ion si'oy, mosolag dosop og tabang non sog gotowanan bu asta dianakon.

³ Monogina u dia ni Prisila ilan ni Akila. Ilan og duma u sog ginang koni pa'ali dia ni Kristu Isus. ⁴ Sinugal nilan og kotubu' nilan sog tabang nilan dianakon sog kopihit. Dadi, kona' tibua nakon og mokposolamat dun, suga'id non, asta glam nog glumpukanan nog pigilugananan ta nog kona' Hudyu, mosolag dosop og posolamat nilan dun.

⁵ Monogina u dosop dia sog ain og moglumpuk kitu' sog baloy ni Prisila bu si Akila.

Monogina u dosop dia ni Epanetus, og glokole u nog bololaga' dianakon. Sog Bata'bata' Asia, ion mikuna tumabuk dia ni Kristu.

⁶ Monogina u dosop dia ni Maria, ion motugos tokodoy tumabang daniu.

⁷ Monogina u dosop dia ni Andronikus ilan ni Junias, og salu bansa u dion bu og duma

u dosop sog kolobusu. Ilan og mibantug nog sosugu'onanan ni Isukristu. Bu mikuna ilan pa tanan dianakon tumabuk dia ni Kristu.

⁸ Monogina u dosop dia ni Ampliatus nog ion bololaga' dianakon dia sog kopoksolabuk nami dia sog Kounutan ta.

⁹ Monogina u dosop dia ni Urbanus og duma ta moginang sog kopoksolabuk ta dia ni Kristu. Bu monogina u dosop dia ni Estakis, og glokole u nog bololaga' dianakon.

¹⁰ Monogina u dosop dia ni Apeles. Kibianan non og suloy bu mitampal og kopagon non dia ni Kristu.

Monogina u dosop dia sog gla'ayatanan ni Aristobulus.

¹¹ Monogina u dosop dia ni Herodion, og salu bansa u.

Monogina u dosop sog gla'ayatanan ni Narsisus, ain sinumolabuk na dia sog Kounutan ta.

¹² Monogina u dosop sog kolibunanan koyon nog si Tripena ilan ni Triposa. Motugos ilan sog ginang nilan dia sog Kounutan ta.

Monogina u dosop dia ni Persis, og bololaga' dosop nog glokole u. Ion si'oy og solabuk glibun nog motugos dosop sog ginang dia sog Kounutan ta.

¹³ Monogina u dosop dia ni Rupus, og pinili' nog Kounutan ta, bu asta sog gina' non kitu' po' ion ma' nog dili gina' u.

¹⁴ Monogina u dosop dia ni lo' Asinkritus, ilan ni Plegon, si Hermes, si Patrobas, si Hermas, bu asta og dumaanan nilan dion nog pigilugananan ta sog tanud.

¹⁵ Monogina u dosop dia ni lo' Pilologus ilan ni Julia, si Nereus bu putupusod non nog glibun, bu si Olimpas, bu asta og dumaanan nilan dion nog pigotowan nog Mikpongon.

¹⁶ Golun niu og pigilugananan ta sog tanud bianan sog galok nog kopogilug.

Bu glam nog gotowanan sog glumpukanan dini nog mokpoktamuy dia ni Kristu, minogina ilan dosop dianiu dion.

Og pomilin milin non dianilan

¹⁷ Pigilugan, pongonion ku tokodoy dianiu nog sumboy mokpotubud amu dia sog gotowanan koyon dion nog moleg sumasow dianiu, bu mokobagla nog kopongandol niu sabap sog pikpanad nilan koyon nog da' dalan sog tinabuk niu kitu'. Pogolig amu dianilan. ¹⁸ Po' og gotowanan koyon, ondi' doda' tumabang dia sog Kounutan ta nog si Kristu. Suga'id non, piotas nilan og dili glegan nilan. Og glimbung nilan pibian nilan sog talu' nog gomba'is pokinongogan bu pimulakmulakan nilan. Dadi, og doku'an non, ain kulang pa og sabut non, mosompun kolimbungoy og pikilan non dun. ¹⁹ Tibua, mibantug amu na bog andun kopagon og kopokokunut niu dia ni Kristu. Dadi sa'an itu', mosolag og da'da'an ku dun dianiu. Tibua minsan ma' nitu', og kolegan ku bosia dianiu, nog moto amu sumabut sog ain kitu' ponginangon nog gomba'is bu poksibongol amu sog ain ginang kitu' nog di' pia. ²⁰ Po' di' na mobon, lo'aton na nog Mikpongon si Kindagow boya'an motampal na nog da' baya' non dianiu. Po' dia sog Mikpongon kotimbul og gomigus.

Dadi, og tulung nog Kounutan ta nog si Isus mongon daniu dion.

²¹ Si Timuti, og duma u sog ginang u koni, minogina dosop ion daniu. Bu si lo' Lusius ilan ni Jason bu si Sosipater, og salu bansa u, minogina ilan dosop daniu.

²² Akon si'oy, si Tertius, og polonulat ni Paul nog sulat non koni, monogina u dosop daniu sog kosolabuk ta dia sog Kounutan ta.

²³ Si Gayus si'oy, minogina dosop daniu. Omba'is og ba'asa non dianakon, bu asta dia sog glam nog gotow sog glumpuk dini.

Si Erastus, og tresureru sog koliwagan bonua koni, bu si Kwartus, og gilug ta dosop sog tanud, minogina ilan daniu.

²⁴ Dadi, og tulung nog Kounutan ta nog si Isus mongon daniu dion.

²⁵ Dadi, songlitan ta og Mikpongon. Po' ion moto mokpopagon daniu sog kopongandol niu dianon bianan sog Gomba'is nog Guksugan pa'ali dia ni Isukristu nog pigustal u. Po' koyon dumalan dosop sog sabut kitu' nog miobon na molimod tidu sog kobon nitu'. Po' numun koni, pisabut na dianita. ²⁶ Po' og dinondag nog Mikpongon nog posunon na bianan sog sulatanan nog sinulat nog polomolatasanan kitu' po' bagun da og glam nog binonsaan tumud dun bu mokokunut dianon. ²⁷ Dadi, og Mikpongon solabuk da bu og kotoan non ondi' kolobian. Songlitan ion bianan dia ni Isukristu asta sog da' kopus non. Amen.

**Kitab Bogu Pasad talu' nog Mikpongon
Subanon, Western: Kitab Bogu Pasad talu' nog
Mikpongon New Testament**

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Subanon, Western

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 Nov 2023 from source files
dated 29 Jan 2022

04701be4-22cc-51ef-baf5-706018256e87